

העולם הזה

בגליון זה:
חלומה של חיילת
פרס ראשון של "מבצע חלום"

השבועון המצויר
לאינפורמציה

מס. 667 / שנה 13 / כ' אב תש"י / 3.8.1950

המחיר
75
פרוטה

מה שמא שמא התכוונתם לנוער בכלל? אם כן, מה ענין אריה לכאן? יחודה פרלמן, חולון.

בעלי שני המכתבים האחרונים לא שמו לב לכתוב. בפרוש נאמר, גם ב"דור" ו"לקוראנו" וגם ברפורטאזיה, כי מנסים אנו למצא את עתידו של טיפוס מסוים בבחורות הישראליות, את הבחור העירוני הממוצע. אם כי בתמונות צולם אריה ונסובר, שנלקח כדוגמה, הרי אין האיש, הפרט אריה ונסובר משמש הרפורטאזיה, ולפיכך אין הפרטים זהים. כל עיקר הרפורטאזיה הוא שהיא דנה בקיבוץ וקא בפרט.

כל איש יצטרך לפגוש את המחר. קראתי את הרפורטאזיה על אריה ונסובר, ואני מתפלא מנין לכם הפרטים עליו. התאור אינו מדויק כלל. אני מכיר אותו כבר משנים רבות, ושרתי יחד אתו בגדוד, ועד כמה שאני יודע האיש שאתם מתארים איננו אריה ונסובר. **מנחם כהן, ת"א.** האם הרפורטאזיה, אריה ונסובר מב"קש עתיד? מנסה לתאר איש מסוים

אתם יודעים, בתשבץ ענק אפשר להכניס הרבה דברים: כמו למשל כל מגילת העצמאות. מה בדבר פתגמים שלמים?

אביבה גרביצ'יק, ירושלים
אולי את כל התנין?

"אהל" באירופה
בהשתוממות ובצער קראתי ברשימתכם "ביצים מסוג ג'" ("העולם הזה" 659) שמסע "אהל" באירופה נכשל. אינני מבקר תיאטרלי מקצועי וגם אינני מתימר להיות מוסמך לשפוט אם "אהל" זקוק לרביזיה (כלשונכם) או לא. רצוני רק לקבוע שמסע "אהל" לא נכ"ל. להפך: זכה להערכה רבה, הן מן הקהל היהודי והן מן הנוצרי.

א. למברג, ז'נבה
ביחס לכשלונו שמענו עדות אחרת. ביחס לרביזיה — "אהל" עצמו כבר הסכים אתנו. ראה במדור תיאטרון בפינים.

נעדים לקבוצת "מצדה"
הספור על שלמה שרעבי ונעלי הכדורגל נגע אל לבי. הריני שולח לכם בזה המתארת דאר ע"ס 800 פרוטה מתוך תקווה כי כמוני יתרמו עוד למען יהיו נעלים לכל חברי הקבוצה הצעירה. הו"אילו נא לא לפרסם את שמי.

בעידום שם, ראשל"צ

אודה לכם אם תואילו להעביר את הצעתי לצלם המערכת, מר מקסים סלור, והיא: כי יאסוף תרומות למען הנעלי בנעלי כדורגל את כל חברי קבוצת "מצדה". אשמח מאד לתרום את תרומתי.

דן אברמוב, ת"א
נשמח מאד לשתף פעולה.

תמונות
ראיתי שהצלם שלכם עם הזקן היגיגי הכניס אותי לעתון, ואני רוצה העתקה של התמונה. מה בנוגע?

דויד ארדי, גבעתיים.
קוראים המבקשים העתקות של תמונות יכולים להזמין במערכת ויקב"לן תמורת תשלום ההוצאות.

נוער מחפש את המחר
בחי שאתם צודקים. אנחנו עשינו את כל העבודה, ובאים אלה הקארי"ריסטים ומקבלים את כל הפרות.

נכה מלחמה, ת"א

אריה ונסובר הוא גורא חובב. אני גורא רוצה להכיר אותו. אפשר?

תקוה ז', חיפה
נסי. את יכולה לכתוב אליו לת. ד. 25, תל אביב.

מדוע אין אריה ונסובר מצטרף לאחת המפלגות? אני עצמי אינני חבר מפלגה, אבל נדמה לי שאם מישהו מחפש באמת את העתיד ימצא אותו באידיאל הקומ"ניסטי. אז יוכל לפעול למען האדם, ולא יהיה כה שקוע בתוך עצמו.

דויד לוקא, יפו

שוב השער

בענין תמונת השער, לדעתי תצלום של בחור ובחורה יהיה לשיעור רצונם של שני הצדדים.

משה לוי, שבי ציון
בשבוע הבא, אן שא אללה.

אינני מבין מדוע בכלל צריכים פנים של אנשים בשער. לדעתי כל-בים יפיו יותר. ואם כבר בני אדם, מדוע לא תינוקות?

דינה למואל, חיפה

גם לזאת אנו מוכנים.

הפתעה לקוראים
אחרי קריאת "העולם הזה" הסתכלתי בראי וראיתי כי השחירו פני. זה בגלל הדיו בה אתם מדפיסים, אשר לכלכה את ידי ואת פני. האם זאת היא הפתעה חודשה לקוראים?

א. קסטרו, תל-אביב
הננו מצטערים מאד, ומבקשים את סליחת הקוראים אשר נגרמה להם אי-נעימות עקב טיבו הגרוע של הצבע בו נדפס השבועון. אבל אין צבע אחר, גם פה ענין של דביים.

הזאה המסתננים

ברור שאם הוחלט, ולא חשוב אם ע"י משרד החוץ או ע"י משרד הביטחון, שלמסתננים אין מקום בארץ, הרי יש לבצע את החוק הזה באופן מוחלט. זיסטה זה דבר יפה מאד, אך לא תמיד. זה הוא הכרח השעה למען קיים את הבטיחות והשלום בגבולנו, כי כל המכירים את הערבים והלך רוחם יודע שאין לך דבר שהם מכבדים ומעריכים מהתקפות והעקביות.

עמי גדיאל, עפולה
יש לנהוג במסתננים ביד חזקה, ולשבר את רצונם להשחית במדינת ישראל.

בעידום שם, ת"א
בעל המאמר הנידון ("העולם הזה" 660) הבחין בין גונבי גבול למסרות שוד, תושבים לשעבר המנסים לחזור לבתיהם ו"תיירים" העוברים מחברון לעזה.

התשבץ
זה התשבץ הענק היה כביר, אבל כלום. בשעה וחצי נגמר כולו. הני אחד שיהיה באמת גדול.

יעקב חודצמן, ת"א

ה ש ע ר

היה להראותה בצבעים) אנו מקוים כי תהיה לה הצלחה.

לקוראנו

נדמה לנו כי את העסק הטוב ביותר מ"העולם הזה" עושה הדואר. מספר המכתבים המגיעים אלינו בכל יום עולה והולך, וביום 26.7 הגיעו לשיא: 614. דבר זה גם גרם למשבר קטן במנהלה, ועברו יומיים עד שהצלחנו להשתלל על מבול זה של מכתבים. כי על כל אחד אין אנו אומרים לעבור בכל תנאי, והוא: כי כל מכתב הבא אלינו ייקרא, יועבר לאדם המוסמך לסלף בענין, ויקבל את מלוא תשומת הלב. לעומת זאת אין באפשרותנו לענות על כל המכתבים. הננו שמחים לראות קשר כה הדוק בין "העולם הזה" וקוראיו, ונשתדל במלוא יכולתנו לשמור עליו, אבל אין לכותבי המכתבים לנפול ברוחם אם אין הם רואים את מכתביהם במדור הנכתבים למערכת או אם אין הם מקבלים את תשובותינו עליהם.

ובענין המכתבים למערכת: יזכרו נא הקוראים כי המקום המיועד להדפסתם (אם כי כבר הורחב פעמיים) מצומצם הוא. יהיו דבריהם קצרים ולענין. לא נוכל למלא את בקשתה של הגברת ד. (לדוגמה) אשר שלחה לנו מכתב בן עשרה עמודים, והתרתה בנו כי יגדלה בעיניה חידודים אם לא נדפסו במילואו. לא נוכל לעשות את "העולם הזה" כולו שבועון של מכתבים למערכת.

בגליון זה תמצאו שתי רפורטאזיות על תיאטרון. במאי אחד חזר (צבי פרידלנד ל"הבימה") ובמאי אחד פרש (משה הלוי מ"אהל"). שתי עובדות אלה מסמלות הרבה בהתפתחות התרבות המקומית, והן מקבלות את פרושן מנקודת מבטו של מבקר התיאטרון שלנו. על חשיבותו של התיאטרון בהתפתחות תרבותנו לא נתעכב הרבה, כי היא עצמה תלויה בהערכת התיאטרון את עצמו. יש תיאטרות שאינם שואפים אלא לבצע, ואינם משיגים יותר (ואולי גם זה לא), ויש השואפים למטרות נעלות יותר. את אלה משתדלים אנו להבין ולהעריך. סוחרים טובים, גם אם עסקם במה, מקומם במדור הכלכלה ולא במדור התיאטרון.

משרת ישראל זכתה לביקורת חריפה. אך המשטרה עצמה איננה מסתפקת במה שהיא, והשיפורים בשיטותיה כבר נתנו אותות. הננו גותנים בגליון זה שתי רפורטאזיות, זו בצד זו, על הרוטינה של המשטרה. רק קורות לילה אחד, בו אנחנו יושנים והמשטרה ערה.

הרפורטאזיות מחוץ לארץ מיוצגות בגליון זה בכתבות מאת כתבינו המיוחדים. רבים הם ופורים בארצות שונות. פה הבאנו את דברי הלונדוני ושנים משוטטים, — אחד בנמלים ואחד שחזר זה עתה מהונגריה. מדוע הונגריה? הוא אוהב את ליסט וגם פאפריקה. אבל הונגריה היא באמת ארץ מענינת. כדאי לקרואה המהפכה היתה המהפכה של בלא קון בהונגריה כמעט אחת מלחמת העולם הראשונה היתה המהפכה של בלא קון בהונגריה כמעט אחת המוצלחות. המשטר הקיים באותה ארץ כיום איננו, לפיכך, הפתעה לכמה כתוביה.

בגליון זה מביאים אנו את שמות הזוכים בהגרלה מבין פותרי התשבץ הענק. לאותם שלא זכו נאחל הצלחה בפעמים הבאות. חבל שאין ביכולתנו להעניק פרס לכל פותר.

בית האופירה בבודפשט
גענועים לאתחול

שאלתי אם יש ברכבת מסעדה או מזנון, אך ענו לי כי אלה דברי מותרות שבוטלו ע"י המשטר החדש. במקום זה נכנס איש הנושא מגש עם כריכים ועוגות ושאל אם ברצוני לאכול משהו או לקרוא עיתון. העתון היה חסר כל ענין. בשבילי בכל אופן. המדור היחיד שהיה ראוי לקריאה היה הספורט. כל שאר העתון היה נתון להכרזות פוליטיות, ושיאים בייצור שהושגו ע"י פועל זה או אחר, לרבות תצלומים של הפועלים שזכו בפרסים בשל השיגיהם.

כוכב אדום גדול

סוף סוף זוהי הרכבת, ובכל תחנה שעמדנו בה עלו נוסעים הונגרים. הר"כ כתב החלה דומה לרכבת אמיתית ולא לגעגוע לרכבת. בחור צעיר נכנס לתאי וישב לידי. היה זה סטודנט להנדסה מהטכניון של בודפשט, והראה הת"ענינות רבה בישראל. הוא שמע כי פה התנאים קשים מאוד, ומצב העולים אינו משביע רצון. הוא גם שאל אם נכונה השמועה שישראל תשתתף בכנס הנוער העולמי, שיערך בגרמניה. "הגיע הזמן שתסלחו להם. אפילו הרוסים כבר הת"פיסו אתם..."

אחרי שעתיים הגיעה הרכבת לבושה פשט. התחנה היתה כאילו טבולה בים אדום. בכל מקום דגלים, סיסמאות, ציור"רים — ועל הכל, כוכב גדול — והכל אדום. ובתוך ים זה התנשא שלט המציע לתושבים, "לבקר את הריבירה הצר"פתית", בליווי תמונות צבעוניות של מונטה קרלו וחוף התכלת. שלט זה באותה ארץ עשה עלי אותו רושם שע"לול לעשות שלט בתחנה המרכזית בתל"אביב המציע לתושבים "לאכול שני"אווים כל יום — כי זה בריא" וחתום דב יוסף, שר הצנע.

בדש מעילי ענדתי סמל המדינה, וא"נשים רבים הביטו בי בהתעניינות רבה, אולם איש לא ניגש או פנה אלי. בכל מקום שוטטו חיילים, שלראשו"נה חשבתים לרוסים, אולם גודע לי כי אלה אנשי צבא הונגרים, וכי הכוכב האדום הוא סמלם הרשמי עתה.

מלונני היה ברחוב קושוטלאווש, ב"מרכז העיר. היה זה מלון מן הטובים, אולם לא היה ניתן להשוואה עם אלה שהכרתי לפני המלחמה, ואשר נהרסו בזמן הקרבות.

שתי ערים

בירת הונגריה היא בעצם שתי ערים משני צברי הוונאו: בודה, ופשט. פשט נבנתה מחדש, ואין כל סימן שיוכיח כי פה התנהל קרב אכזר וקשה. כל מקום שלא נבנה מחדש, הפך למגרש משח"קים לילדי העובדים. ובכל שכונה ב"פשט אתה יכול לראות היום את ה"גנים הללו, דבר שעוד לא היה כמוהו בהונגריה. כל הגשרים שפוצצו ע"י (המשך בעמוד 14)

אם לעזבו עד שתחזור הרכבת לוינה בחצות לילה. אך למה לי לדבר? חכה מעט, ותיוכח."

סיסמאות ואנשי צבא

הנסיעה מוינה לגבול ההונגרי, ש"פעם ארכה רק שעה וחצי, נמשכה כשעתיים וחצי. הסיבה לכך היא כי כל הגשרים שפוצצו בזמן הקרבות, חוקנו רק באופן ארעי. כשאנו מגיעים

באלט רוסי בהונגריה
סמל של היום

להגיש הלום, תחנת הגבול ההונגריה, כיד מושכים את תשומת לבי, שני דברים, — סיסמאות קומוניסטיות ענקיות עם תמונות של סטאלין וראקושי, (המנהיג הקומוניסטי ההונגרי) ותנועה מוגברת של אנשי צבא מזוינים הניצבים סביב הרכבת. הם כנראה שומרים עליה עד שהנסעים יעברו בקורח.

וכאן, היתה לי הפתעה עגומה במק"צת. המבקר הראשי, בהכנסו לתאי, נטל את דרכוני הישראלי, וראו פלא, ידע להחזיקו בצד הנכון, לא כמו בשאר ארצות אירופה. הוא עלעל בתעודה הכתובה עברית, ושאלני בהונגריה: "איך אתה מרגיש בחוץ למולדת?" עניתי לו כי עזבתי את הונגריה לפני 25 שנה, וכי ביתי עתה הוא ישראל. הוא הסמיק ושחק. עוד הפתעה, נע"מה, חיכתה לי בבדיקת המכס. ציפיתי לגסות ולאדישות, ובמקום זה נתקלתי באדיבות רבה ויחס של כבוד. בכל זאת ארכו הבדיקות למעלה מארבע שעות, וכל הזמן אסור היה לי לעזוב את הקרון, אף לא לבית-שמוש.

אין בשנת 1950 אנשים רבים העוברים ממערב אירופה לארץ המאגיארים — בה השתלטו הסיסמאות והח"ילים מצד אחד ודתיות קאטולית צרה מצד שני.

מאת סופרנו המשוטט

גריה, ואז הבינתי מה טעם מבטיהם של הפקיד והסבל בוינה בזמן ששמעו כי אני נוסע לבודפשט. כי אין, בשנת 1950 אנשים רבים הנוסעים "ממערב" אירופה, "למזרח".

הרכבת נסעה באיטיות מעצבנת, ושני האוסטרים הסבירו לי באנחת געגועים כי הנסיעה בקו וינה בודפשט אינה עוד מה שהיתה פעם. "והראשונים ה"סובלים מזה", הוסיפו נאנחים, "אלה אנחנו. פעם, כשהגיעה הרכבת לגבול, יכלו אנשי הצות האוסטרים לרדת ולה"פש במקום, ואפילו להגיע עד בודפשט לכיף מעט. אולם עתה סגור הגבול בגור מחושמלת בגבהו של אדם, ויש

בקשתי הראשונה לקבלת רשיון כני"סה להונגריה הושבה ריקם. דחית הב"קשה לא נומקה, אך הבנתי כי העוב"דה שנולתני בהונגריה עוררה חשד. באמצעות הצירות הישראלית בקשתי שנית וחכיתי לתשובה במלונני בוינה. ערב אחד בחזרי למלון, הודיעני השוער, כי הצירות ההונגרית סלפה להודיע כי נתקבל אישור בקשתי מב"דפשי, ושאסור לצירות לשם הסדר התעודות. אדיבות זו הפתיעה אותי, ביחוד כשנודע לי כי סלפנו בשעה שש, אחרי שעות העבודה המקובלות בקונסוליות וציריות.

למחרת בבקר הלכתי לקונסוליה ה"הונגרית. דבר ראשון שמשך את מבטי היה שלט גדול שעליו התנוססה הודעה המכריזה: "חגיגה לכל הרוצה לחזור למולדת". הכוונה היתה כנראה לכל אותם ההונגרים שעזבו את ארצם לפני המשטר הנוכחי.

דיפלומט או משוגע?

השאיתי את דרכוני בקונסוליה וה"לכתי לקנות כרטיס נסיעה לבודפשט. פקיד חברת הנסיעות הביט בי ספק בכבוד, ספק ברחמים. נראה כאילו לא ידע להחליט אם איש שרות דיפלומטי אני או סתם מטורף. שלמתי את דמי הנסיעה (5 ל"י בערך), קבלתי את כר"טיסי וחזרתי למלוני.

בשעה 2.45 היתי כבר באוסטבנהוף, תחנת הרכבת של וינה, חצי שעה לפני מועד הנסיעה, כי רציתי לתפוס מקום "טוב, כאשר אמרתי לסבל שיובילני לא"ספרס וינה-בודפשט, נתקלתי שוב בא"ח"מבט. אלא שהסבל היה כן יותר — לא היה במבטו שמץ של יראת כבוד, הוא בפרוש חשב אותי למטורף.

הימים הטובים ההם...

לאחר כמה רגעים של נסיעה נכנסו לתאי שני אנשים לבושים מדי שרות הרכבות האוסטרי, והציגו את עצמם כמבקרי כרטיסים ודביונים בקו אוסטריה הונגריה. אולם במקום לבדוק את תע"דוהי בקשו רשות לשבת לידי, והחלו משוחחים על הא ועל דא. השיחה הת"נהלה בידירות רבה, והדבר שענין אותם ביותר היה: כיצד אורתי עזו לנסוע להונגריה? הם אישרו את רושמי כי הייתי הנוסע היחיד בכל הרכבת להונ"ה

תלמידי בתי-הספר מתאמנים
הכנות למחר

דו"ח על העולם התחתון

מאת יואל אליגור

מציעים להן סיגריות. הן מסתכלות בנו כאילו אומרות: "פאס עליכם. שוב פעם תהיו נאלצים לחזור כלעומת שבאתם".

"אתה עצור בשם החוק"

"כעת אנו יוצאים לאסור פורץ מור", אומר לי הסמל ל. כשהמכונית נעצרת לפני מלון בצפון תל-אביב. השעה כבר קרוב לחצות כשאנו פותחים את הדלת. על ארבע המסות מוטלים אנשים ישנים. הסמל מוציא מארנקו צלום. לפי הצלום מחפשים במסות מעירים אחד הדומה לו.

"מה שמך?"

"תלוי את מי אתם מחפשים", משיב הצעיר בחוצפה. ואמנם מתברר כי הרי תה כאן טעות לא נעימה ביותר. מאחר שצעיר זה לא היה אלא נכה מלחמה משוחרר ומחוסר עבודה. אנו עוברים למטה השניה. כן, זהו הסמל אומר לי קש על ידי המשטרה.

בניתיים התעורר האיש, וברגע הראשון לא תפס כי כבר באים לאסרו. תאורו של הפורץ, ממש כפי שאתה יכול לתאר בדמיוןך: רזה, קטן קור מה, שפם דק, פאות-לחיים ושערות מתולתלות ומשומנות. נערך חפוש בכליו, ואמנם נמצאה חבילה המכילה סכינים, כפות ומזלגות מכסף. הפורץ כובש פניו בקרקע כמודה באשמה.

כשידיו נכבלות הוא מספר כי בצע את הגנבה רק לפני שעה וחצי, ומביע את רצונו להראות לנו את המקום ואת הצורה בה בצע את מעשהו.

"כל פורץ מועד מודה מיד באשמה", אומר לי הסמל.

בכתיבה. הוא מחזיר ואגלי ויעה גדול לים מבצבים על פניו. "היכן אחיותיך?"

"אני... אני... לא יודע. נדמה לי ש... יצאו", הוא עונה ברעדה אך על פניו מורגשת השמחה על שאחיותיו לא נוכחו במקום.

"האם יש לכם פה בקורים?" שואל אחד. "כן", משיב הלה, ומוסיף: "בערבנים באים כל מיני ידידים שלנו".

אולם בפניו שוב מורגשת השמחה שהידידים הללו אינם נוכחים פה. "האם גם לי מותר 'לבקר' פה בערבים?" שואל אחד השוטרים בחיוך.

הם עוזבים אותו תוך אזהרה חמורה שאחיותיו יתפסו פעם בשעת המעשה וגם הוא, "המנהל האדמיניסטרטיבי" שלהן, במקום או במאוכה.

מיהו האדם השלישי?

אנו ממשיכים בדרכנו צפונה, ובאחד הרחובות פונים ימינה. אנו עוצרים לפני בית קפה מפואר (סוג 4). אני נדהם. אולם אנו נכנסים לא לבית הקפה כי אם לבית הסמוך לו (אף הוא מפואר). ויורדים במדרגות לתוך מרתף. שוב חדר קטן ללא חלונות, מיטה רחבה ועליה ישן לו שנת ישרים חייל כשהוא לבוש בבגדיו. באמצע החדר עומדות שתי בחורות מפורכסות לבושות בלבוש מגרה למדי. לחדר נכנסו שלושה, ושניים מאתנו מבטיחים איר תנו מבחון. הבחורות מקבלות אותנו בחיוך, ושני מלויי אף הם עינים בחיך. אחת מהן אומרת לחברתה בצרפתית ובלחש: "את השלישי לא ראינו תי אף פעם". (היא כמוכן הניחה שאין אני מבין צרפתית). מחלישים עם הגברות מחמאות ואף

"לאן?" שואל הנהג. "לשפת הים", עונה הסמל אחר עיון חטוף בפנקסו החום.

המכונית נוסעת במהירות בלתי רגילה, אך בהתקרב המכונית לאחד מבתי המלון מאט הנהג את מהירותה. לפי פקודת הסמל אנו סוגרים את החלונות, כדי שברגע שהמכונית תעצר נוכל לקפוץ ממנה מבלי להתעכב.

"אני מדבר רק אנגלית"

המכונית נעצרת, ואנו קופצים במהירות החוצה. אנו נכנסים למלון. ריח צחנה כבד, עשן סמיך של סיגריות ואור קלוש של נורה בת 15 וט. זוהי קבלת פנינו במלון זה, שסוגו הוא 2. מאחורי הדלפק עומד איש צנום הסוקר אותנו במבט חשדן והמצהיר שאינו יודע אלא אנגלית. הסמל מציג את תעודתו ושואל אותו אם בחדרים מסרי ימים נמצאים כרגע דייריהם. "האנגלי" מושך בכתפיו כאומר שאינו יודע. אחד נשאר לידו, כדי למנוע ממנו להודיע טלפונים שהמשטרה הגיעה. לכולנו סר ליות קרפ, כך שבטפסנו לקומות העליונות איננו משימעים כל רחש. בהגיענו לקומת הגג מתברר כי החדרים נעולים.

"לעזאזל!" אומר אחד הבחורים, "שוב הצליחו להמלט". משם אנו יורדים לקומה השניה. עוצרים לפני חדר מספר 12, אשר ממנו בוקע אור. מאזינים. שקט גמור שורר שם.

"היכן אחיותיך?"

דפיקה קלה בדלת, ופוחחים איתה מבלי לחכות לתשובה. חדר קטן ומגועל מתגלה לעינינו. ליד השולחן יושב איש צנום העוסק

הידעת כי בתל-אביב יש עולם תחתון מסונף? כן, יתברך השם. יש! הידעת כי העולם התחתון אינו מצטמצם בסמטאות האפלות של יפו או גבליה בלבד? תל אביב זו על בתי הכנסת, מוסדות צבוריים, מועדוני תרבות, ספרייה, אבק, סרחון ורעש שלה, יש בה גם חיי לילה של עולם תחתון סוער וגועש. בשעה שאתה גם את שנתך בלילה כמובן שאין אתה יכול לדעת כי לפני ביתך חלפו ביעף שתי מכוניות — זו רודפת את זו. כמובן שאין אתה יכול לדעת, בשבתך בבית קפה מפואר סוג ד' על שפת הים, כי מטרים אחדים ממקום שבתך בית בושת מועד.

הסיור המתואר פה נערך לא מתוך סקרנות. יחידת שוטרים לבושים אזרחית הלכה לראות מה שלומך. ברשותם הדיבה ראינו כמה דברים שהיו לנו חיי ווש. ולך?

*

השוטר התורן הניח את השפופרת, ואמר כי מחכים לי בחוץ.

משיצאתי את מטה המשטרה שברחוב השחר, התקרב אלי צעיר משומן, קטן קומה, לבוש חולצה כחולה ומכנסיים אפורים. "אני הסמל ל. אתה סופר העולם הזה? השיבותי לו בחיוב, והוא בקשני ללכת בעקבותיו. בקצה הרחוב חתכה לנו מכונית 'מרי קורי' מפוארת צבועה אדום ובעלת מספר לבן. בחוכה כבר חכו לנו שלושה צעירים, אף הם לבושים אזרחית.

אנו יוצאים

בשעה עשר וחצי בדיוק הת' ניצ הנהג את המכונית, וכתת שוטרים לבושים אזרחית מהמחלקה הפלילית של מטה משטרת תל-אביב יצאה לסיורה הלילי בכרך.

הגנב חוזר למקום...

כשעלינו לדירת הגנב שברחוב בצל-אל 11 ישב שוטר ממשטרת הצפון ורשם פרטי כל בעלי הדירה, זוג זקנים שחיו רק שעה לפני חצות, הזעיקו את המשטרה מיד בהכנסם, כי הדירה היתה הפוכה על פיה, וכלי השלחן נגנבו. אולם אין צורך לתאר כיצד פקחו עיניהם מרב תמיהון כשראו כי שעתים אחר המעשה חוזר הגנב לבקר בביתם, כשהוא כבול.

"מה לעשות, נפלתי בפח"

הפורץ מראה כיצד ביצע את מעשהו. השוטרים מתייחסים אליו בידור, מציעים לו סיגריות ומשקים אותו מים קרים. אחד טופח לו על שכמו ואומר: "אני יודע שאתה בחור טוב". ואילו הפורץ אומר: "זה משחק, כמו

חתול ועכבר. אני לא שונא את השוטרים על שאוסרים אותי, זה תפקידם. מחוצה לו אנו חיים ב"ידידות". הוא מוסיף בחיוך: "הענין דומה למשחק של חתול ועכבר, מה לעשות? נפלתי בפח".

בינתיים מספר בעל הדירה כי נגנבו גם שתי לירות. "לא נכון. רק לירה אחת", מוחה הגנב בכל תוקף.

אנו ממשיכים

אחר שהועבר הגנב לידי המשטרה הרגילה אנו ממשיכים בסיוורנו. הנהג מכבה את האורות, ואנו מתקרבים בשקט לבית בן 5 קומות לא הרחק מגן החיות. בבית מפואר זה מתגורר גנב מועד יחד עם הוריו ואחיו. כרגע אין הוא אחוז בידי המש-

טרה, אך מבלי לדעת זאת נמצא הוא תחת פקוח. אין אנו עולים לדירתו. בכלל אין הוא צריך לדעת כי רגל שוטר דרכה הלילה בביתו. אנו מחפשים למטה, ואמנם מאחורי לוח המינים החשמליים שבמרתף אנו מוצאים זוג נעלי גומי חדשות. אלה הן "נעלי העבודה" שלו, שאין הוא מחזיקן בבייתו, פן השאיר עקבות.

משם אנו ממשיכים לגנים צבוריים. המכונית נוסעת בלי אורות, כדי שלא ירגישו בה.

התפושם בגנים הצבוריים הם לא כדי להפריע לזוגות. גנב עם שללו מבקר לבלות את הלילה בגן צבורי מאשר לטייל ברחובות, מקום שהוא עלול להעצר בכל רגע. במקרה שהשוטר רים נאלצים להפריע לזוגות, אין הם שוכחים לבקש סליחה.

לאון פח, לאון יש

הקורא ודאי אינו מכיר את לאון. לאון אינו אלא מוכר קפה משעה אחת בלילה עד אור הבוקר לנהגים, שוטרים ופושעים. אנו מתרעננים בכוס קפה מהביל.

בינתיים עוברים אנו דרך אלנבי לרחוב מונטיפיורי. אנו מתבשרים כי שוודים נסו לפרוץ קופה במשרדי ט. ו. א. והשוודים שברחו אינם צריכים להיות במרחק רב. לפתע חולפת לידנו מונית, האיש שישב במושב האחורי הרכין ראשו. החלה רדיפה דרמטית. המכונית נעצרה רק בצפון תל אביב. אולם בתוכה ישב רופא.

*

בשעה שלש לפנות בוקר כשנשמעו קריאות התרגיל, נעצרה המכונית לפני ביחי.

וכך פועל השיטור

"הלו מס' — — סע לרחוב..."

"...כן אדוני? תיכף ומיד. הם כבר בדרך אליך..."

"הלו... 999"

מי כאן היה עד?...

זה המקום.

בין גורמים

הצליין והרב הראשי

היתה זו אחת האכזבות "המרות" ביותר לעתונאים סופרי המקום וסופרי חוץ כאחת. כל אחד מהם, שיצא באשיו אותו לילה לשדה התעופה בלוד, כדי לראיין את ראש המרד האירלנדי, תיכנן לו את מטר שאלותיו הוא, כי מין כאותו איש, אמון והיאליריה, הבין לרוח המאבק של עמנו נגד בריטניה, ודרך איזה עם דומה כל כך לדרכנו כזו של העם האירלנדי? ואולם זה ואליה עמד על שול: "הריני צליין קתולי לארץ הקודש", האיש הגבוה והרוח בן 68, אשר במשך שנים רבות תפס את הע' מודים הראשונים של עתונות העולם, הראה כשרון רב של התחמקות משיאלות פוליטיות. "הריני רוצה מאד להפגש עם ידידי הד' הרצוג, רבה הראשי של ארצכם" — משפטים כגון זה סתמו לחלוטין את הדרך לשיחה פוליטית, והוכיחו בפעם המאה כי אין שאלות בלתי-זהירות; רק התשובות עלולות להיות כאי-לה.

"מקורבים" ביי-תר באותו מעמד הרגישו עצמם כנר-אה אנשי "חרות" (אשר קודמיהם — האצ'ל-הלכו בעקבות האירים), אך ההואליה (כאילו) הטיל מישור ספק בדבר) הבטיח:

"האמינו לי, אנכי רק צליין, ואותו ערב, אצל כבוד הרב הראשי, לא ישיב על ידי אותו שאלון — בארוחת ערב לכבוד האורח מנחם בגין, אלא דיו בן גוריון, דב יוסף וגם שר הפנים.

יחד עם הלוחם האמיץ לחרות עמו (שהוכרו את"כ כ"בוגד" על ידי הקצירינים) באו שני בניו, אירים טיפוסים, שניהם לבושים חליפות שחורות וחול-צות פתוחות ללא עניבה (לא ידוע מה השפיע על שני הבנים: הסגנון המקומי או החום) מדי פעם היו מחליפים ביניהם דברים בשפת אמם, והדבר נשמע באזנינו כמו שנשמעת השפה העברית באזני האירים. אם אמנם אין כל דמיון בין שתי השפות, הרי גורלן הוא, כידוע, דומה מאד: שתיהן הוחיו על ידי האומה לאחר שלא היו בפי העם במשך זמן ממושך.

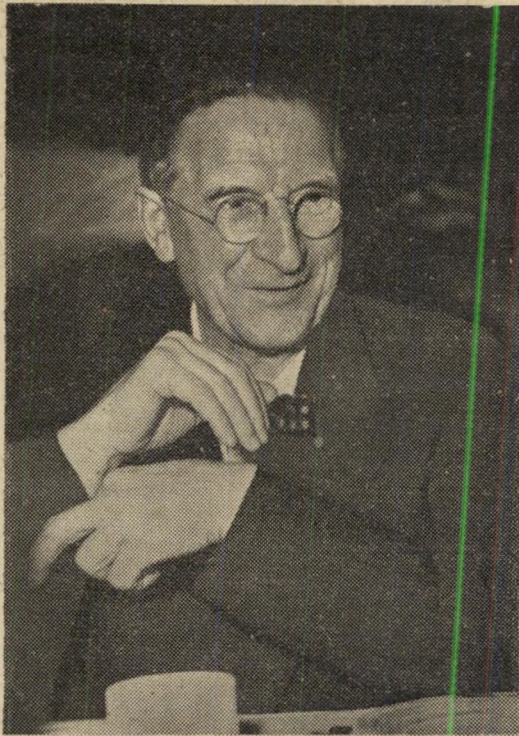
מי יתן ויבוא בקרוב הזמן, כאשר מנהיגינו המדינאים והשרים, יוכלו ליצאת לחוץ לארץ ביחד עם בניהם ובנותיהם, "ככה סתם" בלי שליחות מדינית, ציבורית, אנושית — פשוט ככה, למשל — כצליינים.

כוחה העצום של הרכילות

מודעה גדולה שנתפרסמה בכמה עתונים השבוע באה להוכיח מה גדול כוחן של "שמועות", והיא גם מציינת כמה משועבדים אנחנו לאותו מושג המכונה "דעת הצבור", ואשר לו — מאה פנים ואחת. בעוד פלוני רואה את עמית הקהל בשאלות מדינה, תרבות או כל-כלה הרי אלמוני מיחס למושג זה את המובן הפשוט יותר: "מה שחושבים עליך".

כל ריפורטר מנוסה מכיר את התורפה ששמה בלשון המקצועית "טיפ". הוא כעין רמז דק, קורטוב של ידיעה, שמועה שטרם אושרה. עליך להתחיל לספל בו בסבלנות, ללכת בעקבותיו, להגיע למקור השמועה, לחפש את אשורה. אולם יש גם שאתה מקיבל ידיעה שלמה על פרטים שונים יי-עליך רק לאשרה.

הנה מגיעה למשל לאוניך ידיעה כי בשדרות רוטשילד נהרגו בשעות אחר

צדיין אמון והואליה במקום בגין, ב'גוריון.

הצהרים שני נשים וילד אחד, בשעה שהמכונית שבה נסעו התנגשה במכונית משא, ושני כלי הרכב עלו באש. הכל יודע את הפרטים, כמעט כל העיר כבר מדברת על זה, ויש רק גירסא אחת במקצת: כי נהרגו למעשה לא שתיים אלא שלש נשים, ואילו עיד גירסא אחרת אומרת, כי הללו לא נסעו

במכונית אלא חצו את הכביש. מכל מקום, כפי שמסתבר מכל הגירסאות, הרי לפניך ידיעה מזועזעת ועליך רק לקבל את השמות המדויקים של הקרבת. ומה מסתבר לך אחר כך? אכן, אתה למד, כי: (א) המקרה לא אירע בשדרות רוטשילד אלא בשכונת התקוה. (ב) לא בשעות אחר הצהרים אלא בבוקר, לפני שבע. (ג) לא בהתנגשות אלא בהתמוטטות. (ד) לא נהרגו שתי נשים וילד אלא פועל אחד נפצע באיפן קל. (ה) נשלח הביתה. והדליקה? שואל אתה, — מנין כאן דליקה? ועל כך — אם תסריח את עצמך תוכל ללמוד, כי דובר פה באש שפרצה בצריף באותה השכונה יומיים קודם לכן. במקרה ההוא נכווה אמנם תינוק ונשלח לבית החולים.

מובן מאליו, כי כל הדרמה המועזעת אינה מתפרסמת בעתון, וביי-תיים כבר יש אנשים, "היודעים" עליה, ואי הופעתה בעתון מעוררת חשדנות. או גם יכולים האנשים לפרש את הדבר בערך כך: אמנם הדבר אירע, אלא שאותו נהג שגרם לטראגדיה הוא ודאי בן חסות של מישור, ועל כן כבר דאגו לו וטישטשו את הדבר, ומכאן — אין אף שמץ של ידיעה בעתונים על הפרשה המזועזעת.

הקורא יבין כי נקטנו בדוגמא קרי-צונית. אותה מודעה, שהוכרנו לעיל, לא עסקה בתאונה ולא באש, אלא בו האוכלת בלב האדם... המודעה היתה חתומה על ידי גברת אחת בשם לולה בר, הידועה למדי בחוגים רחבים של נשי "החברה הגבוהה" מהסלון לאופנה שלה.

הסיפור שנפץ על אודותה בשבועות האחרונים היה בערך כזה: הגברת בר עמדה להמריא באוירון לצרפת, הגיש לה מישור זר פרחים, אך משום מה לא הגיע הזר לידיה ונתגלגל ישר לידי שוטר המכס, שגילה בחיכוך יהלומים, והוא סימן, כי ביקשו בדרך זו להביא ריח יהלומים לחוץ לארץ. היתה זו "שיתת היום" בתל-אביב במשך כמה ימים ולילות. עתונאים התרוצצו אחר ספור זה, אך לשוא. בדומה לאותי סיפור על התאונה הקטלנית בשדרות רוטשילד אי אפשר היה להשיג דבר של ממש מכל השמועות, והיה ברור כי אי שם מצץ מישורו (מהאצבע) "טיפ" כזה שהפך בשרשרת הרכילות של נשי תל-אביב (קפה בשעות אחר-צ, סריגה, שעמום) לסיפור "מושלם" על האשה

בהלת הבניין

העולם נראה גדול כשמדובר בנסיעה לחוץ לארץ וכל הקשור בה. סידור טופס אחד (למשל "21") יוצר בך הר-גשה כי צרפת, אנגליה, או כל ארץ אחרת מרוחקת מישראל מאד מאד. ואולם כשמדובר בדולרים או בניין (וקי-יית קירבה יתרה בין השניים) הופך העולם קטן מאד. המרחק בין קוריהא לפינה זו של העולם היה אפסי כמעט (וייאמר הדבר לשבח הממשלה) כאשר עקב המלחמה חלו הגבלות על הבניין כאן. איש לא שם לבו לאפשרות זאת, ואפילו לא הממשלה, המפסידה על ידי הצמצום הנוכחי בעשרים אחוז סכומים ניכרים, ומשום כך גם אולי לא הוכר נסה (או טרם הוכנסה) הקצבה של הנוזלים החיוניים הללו. אולם מה שאירע בינתיים הוא חוליה נוספת בשרשרת אי היעילות המאפיינת את חיינו.

הדבר הראשון שצץ כתוצאה מה-מצב היה (כרגיל) — התור. תור לא של אנשים אלא מכוניות על סוגיהן השונים, תור שאינו רק נראה יותר לעין אלא גם סותם תנועה, גורם תקלות לבעלי המכוניות ולנהגים מהן. "שיאמ-רו לי כי עלי לבוא בשעה תשע בבוקר" — אמר לנו נהג מונית — "שיגידו לי, כי עלי להצטמצם בכך וכך גלונים לתודש — נוחא. אולם אני קם בחמש בבוקר, עומד בתור במשך שלש שעות כדי לשמוע אח"כ כי אין בניין".

בינתיים נוצר גם שוק שחור. לא רק של הבניין אלא גם של בעלי המכוניות. יש גם שנהג מונית מכריו לפי-ניך חגיגית כי לא יספיק לו הבניין כדי להסיע אותך לרמת גן (כי לפי חישובו לא כדאי לו הדבר). קיצור הדבר: בר: קמה בהלת הבניין ואיש אינו יודע לאן יוביל הדבר. אולם המענין בכל זה הוא, כי נהגים רבים טוענים כיום בזכות חלוקה לפי תלושים, אף אלה אשר בימי קיצוב הבניין התנגדו לכך בכל תוקף.

הקלטת היסטוריה

באחד מימי חודש מאי בעוד מטוסים מצריים אביב, ישב דוד בן-גוריון

התור לבניין המכוניות נעצר.

שבעת הימים

אורי אבנר

בגדים מנוקדים

החורף תהיה לנו האפשרות לראות נשים מטיילות ברחוב כשהן לבושות במעיל עליון מהודר — כשהן ערומות לחלוטין מתחת למעיל. זוהי, על כל פנים, התמונה המתקבלת מבדיקת חיי שובי הנקודות של קיצוב הבגדים.

עצם הקיצוב לא היה יכול להיות לנו אפתעה (גם לולא ידענו על כך ב־מקרה מראש). קיצוב גורר קיצוב, והוא אומר אליך חייב להגיע לת"ו. לא יתכן קיצוב חלקי, מבלי לגרום לאינפלציה.

בשיחה סודית שהיתה לנו לא מכבר עם אחד האנשים המרכזיים בעולם הנ־קודות, אמר לנו הלה: איננו יכולים עוד להתחשב בפרנסות. ברור לנו שכל פעולה מפעולותינו מבטילה פועלים, ויכול להיות שגלול פרנסה מפועלים רבים מאד כדי לחסוך דביונים מעטים מאד. כי אין דביונים, העיקר — אמר לנו — הוא להבטיח את הצרכים המינימליים ביותר של האורח.

אלא מה? נראה שהקיצוב החדש אינו מבטיח צרכים מינימליים אלה.

אין לי בגדים בארון, באמת אין. כששחררתי מן הצבא רציתי לקנות חליפה הגונה, אך מרב עצלות דחיתי זאת מפעם לפעם. עתה אצטרך לחכות לפחות ארבע או חמש שנים עד שאור כל להופיע במסיבה הגונה (אם אוזמן אליה).

דומה לי שזה מצבם של רבבות אנ־רחים, ובעיקר של הצעירים. לפיכך לא תהיה כאן חלוקה צודקת. לא תהיה חלוקה כלל. מי שיש לו בגדים, יתהלך לבוש. מי שאין לו — יצטרף בליט ברירה לתנועת הנוודיסטים.

בעלי התכנית יצאו, כנראה, מן ההנחה שכל האורחים מצויים כראוי בבגדים, ויש צורך בנקודות רק כדי למי לא את הבלאי, לוא היו קרובים יותר להמונים, היו יודעים שזוהי הנחה מוטעית מיסודה. האורח הממוצע אינו מצויד כראוי.

מה הטעם לקצב גופיות וממחטות? איש לא יאגור אותן. האם לא די בקי צוב המלבושים העיקריים?

יתר על כן — לא יתכן שהאורח יחכה שנים עד שיוכל לקנות חליפה או מעיל עליון. יש צורך במתן "מפ"רעה", היינו יש לאפשר לאורחים להירצא מראש את הנקודות של שנה. ומי שימות, ח"ש, בשנה זו, הרי יהיה זה (כדברי הבדיחה הידועה) מזול...!

פסיכודוגיה של האקי

לפחות תוצאה טובה אחת תהיה לגיוס העתודות: היא תיתן לאורחים שעור מעשי וחותר על יחס הציבור לחיילים.

עמדות בימים אלה יחד עם קבוצה של עתודאים (רובם בעלי מכוניות פרטיות) על אם הדרך. חכינו לטרמפ. חכנו למעלה משלוש שעות. במשך שלוש שעות אלה עברנו על פנינו מכונית אחרי מכונית. הנהגים העיפו מבטים של בוז אינסופי במיידיתחאקי המלוכלכים שלנו ולא נאותו להאיש את המהירות.

אני מקווה שאחדים מבין חברי לאורח תה חויה יחסים להבא. כשילבשו שוב חליפות אזרחיות, לעבור על פני חיילים מבקשירטרם בכבישים.

הבעיה, כמוכן, אינה רק בעיה של טרמפ. משהו קרוב אצלנו. גם מצב צחיהחברות בקרבנו (ואולי דוקא הם) מתיחסים אל החייל הפשוט כאל...

שמה נעשה משהו לחיסול מצב מחפיר זה? אי שמה נבקש את החיילים לעשות זאת בדרכים חיליות?

תמונת השבוע

נפריטיטי, מדי כת מצרים הרי פה (מימין) זפאי דאם אתונה, אדית יוון (משמאל) לא חלי מו בשעתם שתחונגנה יום הודתו הראי שון שלה בית ספר לאופנה מטעים "הדסה" אך הנה אנו רואים אותן על מרפסת בית הספר בשעת תצוגת אופנה שנערכה לכבוד המאורע.

מעשה בעתונאי ירושלמי, חבר המערכת "גירוסלם פוסט", שיצא לכבר ציון כדי לערוך כמה רשימות הוי בשביל רשימה לעתונתו. הלך לו האיש בשעת בין השמשות, הציץ פה ושם, צר, ושוב המשיך לכת ומדי פעם בכ עם רשם משהו בפנסקו. עולה לו הארם ברחוב המלך גיורי והנה לפתע מרגיש הוא כי עוקבים אחריה... הוא ממשיך בדרכו — שני האנשים אשר בעקבותיו ממשיכים אף הם. והשניים הם קציני חייל האויר.

"משהו לא בסדר אתי", מהרהר העתונאי בלבו. תוך כדי מחשבות אלה מצטרף לקצינים שוטר (אשר הוועק כנראה בינתיים על ידם) ומעתה — הולכים השלשה בעקבות העתונאי. סוף הסיפור — השלישיה נגשת לעתונאי, והשוטר שואלו מה פשר הרשימות הללו בפנסקו.

מה מסתבר? קציני הצבא חשדו באיש כי הוא מרגל. וכי יכול להיות אחרת? וכי אפשר לחשוב אחרת למר אדם ההולך באופן חשוד כזה ברחוב, מביט שמאלה וימינה ורושם את הכל בפנסקו סודי?

מצדנו אנו מקוים — שכל המרגלים הזרים בתוכנו יתגו כך בשעת מילוי שליחותם, כי שני הקצינים הללו אינם נמנים על שרות המודיעין של המדינה.

כדאי להוסיף, כי החקירה נסתיימה בכי טוב והאדם לא נעצר.

ארצנו זו

92 ילד גרשמו עד כה בבתי הספר ובגנים בצפת. על ילדים אלה נאבקו **ארבעה זרמים** ("מעריב") — — — — — מעניף. שכל "נגיעה" בחו"ל מעוררת **משבר בתיאטרוננו**. ומתי תסע לחו"ל האופריה? ("ידיעות אחרונות") — — — — — על שולחן העתונאים בכנסת מתגלגלת עטיפה של "פנסק גפרורים" אמריקאי. על גביה ריקלמה של מסעדה מפוארת בניו־יורק, שבה אפשר לקבל ססקים ואוזנים צלויים וסרטנים וכרעי צפרדעים ומכל טוב. שם המסעדה — **"מפעדת יוסף"** ("מעריב") — — — — — השבוע נערכה תחרות יודותית בכדור גל בין קבוצת הנוער העובד בעזרה ובצרון ובין תנועת החרות באותו מקום.

(המשך בעמוד 14)

חדר להשכיר

אלמוני שלש לחדר אמבטיה — מתוך העתונות.

יש לי חדר אדיר, הֶפֶה שְׁפִיר. אִמָּנִם יש לו מֶרָאָה לא נורמלי. אֶךְ נֶאֱמַר הַתְּנָאִים, הַסְּבִיבָה הִיא טוֹבָה. דְּמִי מִפְתָּח סְכּוּמָם מִינִימָלִי.

הוא פֶּלֶן מֶרְצֵף מֶרְצֵפּוֹת לִכְנוֹת אִם כִּי שָׁטַח בִּשְׂבִיל לְרֶקֶד אֵין. הַמְּשָׁה קָצַת שְׁקוּצָה, אֶךְ כְּסֻתוֹת הַגּוֹנוֹת תִּהְיֶינָה אוֹתָהּ לִגֵּן עֵדָן.

מִדְפִּים לִמְכַבֵּיר וּשְׁקָצִים יש בְּקִיר, וּמִתְלִים בָּם מִתְלָה אֶת קֶנְדִּיד; וְיֶרָאִי שֶׁם יִזְהַר בְּקֶרֶסֶת שֶׁל שֵׁר וּבְרָזִים שֶׁם לִשְׁטוֹף אֶת יָדָהּ.

וְאִם קָצַת יִטְפֹּטֵף, אֵל לֶבֶךְ יִתְפַּטֵּף. הֵרִי טוֹב מִשְׁכּוֹן — הוּא הַחֹדֶר. בִּשְׁכּוֹן נְגָרִים זְרָמִי גָשָׁם קָרִים; כָּאֵן הַמִּים סָמִים: הֵם בְּסֹדֶר.

הַתְּפַצְלָתָם פְּלִכָם, זֶה נֶגַע לְלִבָּם רְצוֹנָם לְהִצִּיץ בְּפֶרֶקֶמָה? גָּשׁוּ לְרִחוּב הַיִּסְמִין בֵּית חוּם מִיָּמִין קִמָּה בֵּית, בְּחֹדֶר הָאִמָּבַט.

ישעיהו לוט

פון אי שם במחנה יונה והשמיע את קולו לאמריקה. "ברנע שאני מדבר אליך כם מופצצת העיר תל אביב" — אמר, ובו ברנע, כאילו כדי לאשר את דבריו, נשמעה שריקת הפצצה, ומיד אחריה — התפוצצות. "זו היתה פצצה של חמשים קילו שנוקדה מ"ספיט" — התערב קול ערב בעל מבטא אמריקאי... "היא נפלה לא הרחק מהמקום ממנו אנו משוריים... אנחנו נמשיך בשידור", וכאן שוב המד ש"ך ראש הממשלה, במבטא האנגלי הפחות אמריקאי, את גאומי, וסיימו כאילו את אירע דבר.

עוד מעט וכל אחד יוכל לקנות את גאומי זה של ראש הממשלה במחיר שווה לכל נפש — מחיר התקליטים המקובל. ולא רק את הגאומי הזה יוכל לרכוש לו אלא שורה שלמה של גאומים והכי רמות, ויכויות, ותיאורים וריי פורטאזיות על מלחמת השחרור בשלביה השונים, החשובים יותר והחשובים פחות.

תהיה זו סדרת תקליטים, הנמצאת כעת בתהליך הייצור על ידי "סי בי אס" (קולומביה) שהוקלטו בהודמניות שונות בימי המלחמה וההפוגה, במי סיכות עם הרמטכ"ל ובשיחות רדיוס. תקליטים אלה, שימכרו באלבום (כדוגמת אלבום על מלחמת העולם השנייה שיצא עתה לאור באמריקה וזכה למכירה עצומה) יכילו בין השאר את דברייהם של ברנאדוט, שרת, קציני צבא וכו'. תהיה זו כעין סקירה אקוסטית של דברי ימי מלחמת השחרור כפי שהוקלטה בימים ההם.

ערב ערב היה ארתור הולצמן העיתונאי־הקריין משמיע את קולו הערב והיפה מתל אביב לאמריקה. "זהו קולה של ישראל" — היה מתחיל את שידוריו, שנשמעו על ידי מיליונים בארצות

עו"ד קינג, שהגן על הנאשמת עד כה, הועק לעזרתו את גדול הסניגורים במדינה, עו"ד א. לויצקי, אשר קם (לאחר שרבה גפן הודתה באשמה) ו- אמר בקולו העמוק והערב: "לא ייתכן כי אם בישראל תעשה כדברים המיוחסים לה". כפי הנראה היה כבוד השופט קנת סבור אחרת. וכן סבורה אשה אחרת באולם — מרים בן-פורת, התובעת, שהופיעה במשפט זה כעו- זרתו של הקטיגור א. ש. מויאל (לפני חדשים מספר השיגה התובעת בן-פורת עונש מיתת קטיגור במשפט רצח — המקרה הראשון במדינה).

עתה ממשיכות לעמוד זו מזל זו שתי הנשים, הנאשמת והתובעת, כש- בית הדין מטפל ביתר שבע האשמות. באולם נראים קרובי החולים שנפטרו במוסד. אותם אנשים אומללים היו בלתי שפויים בדעתם, ועל כן חזק שבטעיים רגש הרחמנות אצל קרוביהם, נוכח האשמה המיוחסת לבעלת המוסד, שקיבלה על עצמה לטפל בהם תמורת תשלום כסף.

כשנעצמה, כאמור, הרי זוהי פרשה דרמטית, ואולם האם יסיקו הנוגעים בדבר (לאו דוקא בית המשפט) את המסקנה הרחבה והציבורית בדבר בתי חולים במדינה בכלל?

מעשה בדגל אדום

דגלון אדום הונף מעל מחסן באחד המחנות הצבאיים בארץ, כדי להודיע לכל: סכנה, כי בתוך המחסן נמצאים חמרי נפץ. אולם חמרי הנפץ באותו מחסן לא היו אלא כמויות גדולות של סוכר, קמח, אטריות, פחיתים, קואקר, שעועית וכו' וכו'. כדוגמת השעונים ש- שיחקו תפקיד של בשר (ראה "ההתחפשו- עולם הזה" מספר 665). "ההתחפשו- שקים אלה לחמר נפץ. ובמקום רבנים ושלוחים על סיפון "נגבה", כאן קצין צ. ה. ל. (שהסתיע בסמל ועוד חייל). הסוורה היוצא במכוניות צבאיות והובאה "למחסן" אורחי — דירתה של אחות חייל בשכונת התקווה. אולם כמה ימים אחר כך, והסוורה עודנה מחכה לבעליה, הוקף הבית על ידי משטרה ואנשי הפיקוח על המזון ומכאן ואילך נתגלגלה הפרשה לבית המשפט.

ואולם מאחורי הפרגוד של עלילה זאת נתחוללה אפיוורה דרמטית וסנ- טימנטלית. משנתפסה הסוורה, והשעה חמש לפנות בוקר, נפגשו במקום שני ידוים מימי המחתרנת בהעפלה: הפקח הראשי והקצין הנאשם.

"אתה?" אמר הפקח. הקצין שתק. השעה היתה מוקדמת מכדי שיתחיל ה- פקח בפעולה משרדית: רישום דו"ח ועוד, ועל כן הזמין את חברו לשעבר לביתו וכבדו בארוחת בוקר. אשת ה- פקח הכינה קפה טרי ושני הידוים ישבו ליד השלחן. הקצין גולל את כל הפרשה והפקח רשם מלה במלה ("קשה היה לי לשמוע את כל זה מאיש מח- תרת לשעבר ושאלתי: כיצד יכולת ל- רדת כל כך?" — מסר אח"כ הפקח בעדותו).

וכאשר קרא אח"כ את העדות ובי- קש מהקצין שיתחום עליה, נמלך הנ- אשם לפתע בדעתו. "אוכל להכחיש את הכל בבית המשפט ותצטרכו להוכיח". ועל כך אמר לו הפקח: "נכון, אם לא תחתום אצטרך להשמיד את העדות, כי אין לה כל ערך... אני יכול גם לבקש שישחררו אותי מהתפקיד הזה מסיבות סנטימנטליות אישיות... אולם אז — אומר עליך כי אתה שפל, וכי איש כבוד מימי המחתרנת ירד תהומה, ולא ארצה לראות את פרצופך". וקיימת גם דרך שניה, והיא מתאימה לך יותר: תגלה את האמת כגבורה בדין ותחזור למוטב".

והקצין בחר בדרך השניה.

יושבי, תידפאי לא הבריא

פרשה דרמטית ומועזת ביותר נפ- רשת עתה בבית הדין המחוזי בתל-אביב (בפני כבוד השופט מקס קנת) כש- בשולי החומר העובדתי-המשפטי מתבלט והולך רקע ציבורי, שאיננו אינו מהווה חלק מהמשפט אך אינו משתמע לשתי פנים.

הנאשמת, רבקה גפן, לשעבר בעלת בית חולירות, "תירפא", נידונה השבוע למאסר שנה וחצי ונקנסה בחמשת אל- פים לירות, ועודנה עומדת בדין על שבע אשמות דומות לזו. גור-הדין הנפרד בא מאחר שהודתה באחת משמונה האשמות.

השאלה הציבורית המשתקפת במש- פט רציני ונדר זה היא: באיזו מדה רשאי אדם פרטי להחזיק בית חולים, היינו להפיק תועלת מהעובדה המע- ציבה שאנשים זקוקים למקום ריפוא, ומבלי שתהיה עליו בקורת (וכל שכן חולים שהם חסרי ישע ואינם יודעים את הנעשה בהם).

איך התגלה העניין

פרשת בית החולים, "תירפא", נתגלתה לפני כשנתיים, כשמשרד הבריאות הממ- שלתי שם לב לכך, שבאותו מוסד נפטרו במשך כמה חודשים למעלה מעשרים חולי רוח. עובדה זאת עוררה חשד שמה קיימת בבית חולים זה הונחה. חקירת משרד הבריאות התגלתה במ- שותף עם אגף חקירת הפשעים של מטה המשטרה (שעמד באותם הימים תחת פיקודו של רם לוסיגיריון). השאלה שעמדה אז בפני החוקרים, היודעים את קשיי ההוכחה המשפטית, היתה כיצד להשיג עובדות, אשר במרוצת הדין מן, עת הגיע הדבר לבית הדין, ישמשו הוכחה.

החקירה

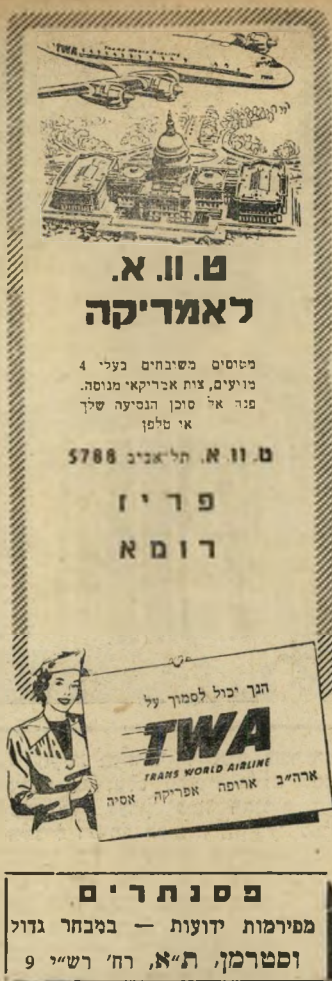
מיד עם עלות החשד אירע במוסד מקרה נוסף של מוות, והחוקרים ניצלו את העובדה הטראגית לחקירה: ביו- ביום נערך ניתוח הגופה. הנפטר היה שלמה טיבור, בן 25, (אשר מקץ שנתיים הודתה בעלת המוסד בגרימת מותו). ד"ר אלכסנדר מלחי, מנהל ביה"ח בפר- דס כץ באותה תקופה, בדק את הגופה ומצא בה סימני הונחה חמורים, שחפת, טיפוס ואפסית כוחות כתוצאה משוערה של חוסר תזונה. יחד עם זה הוצאו מה- קבר עוד שתי גופות של חולים, שנפ- טרו קודם לכן, וגם אלה נבדקו. בסך הכל, בתום החקירה, הוגשו שמונה האשמות נגד בעלי המוסד, שנאשמו בגרימת מותם של שמונה חולי רוח.

העדים שתקו

בחקירה המוקדמת שהתנהלה בתל- אביב לפני כשמונה חודשים נחקרו למע- לה משלשים עדים, — רופאים, סאני- טארים ועובדי המוסד, שגוללו בפני השופט החוקר את הוזהרה. במוסד שרר לכלוך, החולים ישנו על מזרנים קרועים על הרצפה, לא טיפ- לו בהם, לא ניתן להם אוכל מספיק ("כוס חלב מהול בדלי מים — כזה היה המרק" — סיפר הטבח). היו גם קושרים את ידיהם ורגליהם של חו- לים משתוללים, כדי להביא "שקט" לפרסונל וכי' וכי'. בין העדים היו גם רופאי קופת חולים, אשר סיפרו, כי בביקוריהם במוסד בהזדמנויות שונות שמו לב לכך, שהמצב שם היה למטה מכל בקורת.

אשה מוז אשה

לפני חדשים אחדים ביטלה התביעה הכללית את האשמה נגד שמואל גפן, בעלה של הנאשמת שנשארה בודדת על ספסל הנאשמים משהובא המשפט בפני ביה"ד המחוזי.

ת"א. ו. א.
לאמריקה
מטוסים משיבחים בעלי 4
נועים, ציוד אבירקאי מנוסה.
מנה אל סוכן הנסיעה שלך
אי טלפן
5786 תל-אביב

פ ר י ז
ר ו מ א

הנר יכול לסמוך על
TWA
TRANS WORLD AIRLINE
ארה"ב ארופה אפריקה אסיה

פ ס נ ת ר י ם
מפירות ידועות — במבחר גדול
וסטרמן, ת"א, רח' רש"י 9

כאובון
מטוסיאן

של
שלטוקס
מגן על בריאות ילדיך
מפני מחלות הקיץ

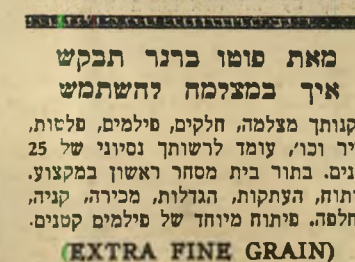
שלטוקס משמיד באופן
סרי ובזבזים, יחושבים
וחרקים אחרים
נושאי מחלות.

להשיג בכל חנויות
המכלת ובתי-סרקחה
ובסוכנויות חב' ישרלי
להפצת חיסיקלים.
בכר הארץ.

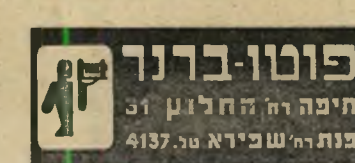
שלטוקס
Shelltox

תא"ץ נח
סכת "שילוח"
ביום
סכת
פרדייז
מודל
שנת 1950
בבילון

מאת פוטו ברנר תבקש
איך במצלמה להשתמש
בקנותך מצלמה, חלקים, פילמים, פלסות,
נייר וכו', עומד לרשותך נסיוני של 25
שנים. בתור בית מסחר ראשון במקצוע.
פיתוח, העתקות, הגדלות, מכירה, קניה,
החלפה. פיתוח מיוחד של פילמים קטנים.
(EXTRA FINE GRAIN)

פוטו-ברנר
חיפה והחלום
בנתר' שבירא ט. 4137

חלומות של החיילים

מאת עורך ההתחרות, סידרת תצלומים מאת מקסים סדומון, צלם "העולם הזה".

"וזהו!" אומר לנו הזקיף ליד השער.

היא מתקרבת אלינו בצעדים הססניים במקצת, מעיפה בנו מבט לא בטוח ומחייכת. הצלם משמיע אותה של הקלה ומסתיר את פניו מאחורי המצלמה. כי זהו טבעם של צלמים — אוהבים הם בני אדם יפים. וביחס לרחל אין כל ספק: היא יפה. היא יפה גם במדים, ובודאי תהיה יפה עוד יותר בשמלה החדשה שתהווה חלק מן החלום. (אגב — היא לא מול. השמלה נקנתה ביום האחרון לפני הנהגת הקיצוב. כעבור יומיים היה החלום נשאר חלום).

כי הנה מתחיל החלום. ליתר דיוק: מתחילים שני חלומות. החלום האחד הוא חלומה של רחל שלנו: חלומה של החיילת הקטנה המנסה "לחטוף" ב-24 שעות יקרות של חופשה את כל החסר בחיים האפורים של המחנה — במקום חציית החאקי, ארוחה טובה ושקט ליד שולחן בודד במלון מפואר במקום העמידה בתור למטבח המחנה, גופש על שפת־הים בחברת אמנים צרפתיים במקום שעור של תרגול־סדר־חמוש, ובעיקר — ארוחת הבוקר במיטה (בשעה 11!) במקום אותה שריקה ארוכה.

ואילו לנו — חברי המערכת שגלו אליה בחופשה קצרה זו — היה חלום נוסף, צלמי "העולם הזה" וסופריו עובדים בתנאי ניצול, לפי כל כללי שיטות־היועץ (כרגיל בכל קוארטרטיב), וגופש אינו ניתן להם אלא בשעה שיש להכין רפורטז'ה על גופש. והפעם נהנו באמת. אפילו הצלם, שעקב אחרי רחל המשתובבת בחול ובמים, שכח שהוא עובד.

רחל היא אחת מגי אלפים — אלפי בנות החולמות, באותם רגעי חלום המצויים בחיי כולנו, חלום דומה, היא זכתה. אותן שלא זכו יכולות, לפחות, להשתתף בעלילות יממה זו מבעד לעדשת המצלמה.

ובכן, הגיע סוף־סוף הרגע הגדול. המכונית מחכה בשער המחנה הצבאי. אנו ממתינים לקבל את פניה של רחל, שחבר השופטים העניק לה את הפרס הראשון עבור התשובה המקורית ביותר לשאלה: "מה הייתי עושה לוא ניתנה לי האפשרות לבלות יממה אחת כחלומותי". ("העולם הזה" 665).

אנו יודעים שהיא בת 18 ושהיא חיילת. אולם פרט אחד אין אנחנו יודעים: מה מראה פניה? וזהו, כמובן, שאלה המעניינת את כולנו, ובעיקר את הצלם.

מכונית מפוארת ממתינה לה ליד השער, ועורך התחרויות של "העולם הזה", בלוית צלם המערכת, מקבל את פניה בברכה.

התחלתו של חלום: החיילת רחל מגישה את תעודתה לשומר. היא יוצאת לחופשה־חלום של יממה.

הבחירה היא קשה: כשכל חזנות מלאה שמלות יפות ומגרות קשה להחליט באיזו לבחור. איזה הבדל בין חנות־האפנה והאפסנאות של המחנה?

ועכשיו מתגשם החלום: המקום, חנות האפנה של האקיות אנגלנדר, ברח' אלנבי 66, בת"א. המשימה: להחליף את חציית החאקי בשמלה מהודרת.

ועתה גם נעלים: לא מאלו שמקבלים בצבא, אלא זוג המתאים גם לשמלה. ולא סתם בחנות לנעלים, אלא אצל קני, הצועד בראש אופנת הנעלים.

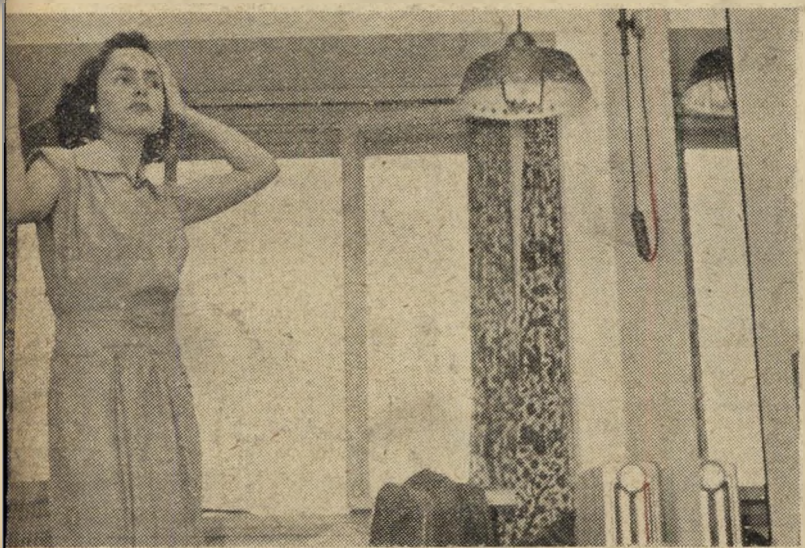

הכל מוכן: אורח רגיל מזמין מקום שבוע מראש. בשבילה הכל חלק — כמו ח

מהלך השריון: למקום זה, בא כל מי שרוצה לבלות במנוחה ובנעימים. זהו שיא ההידור.

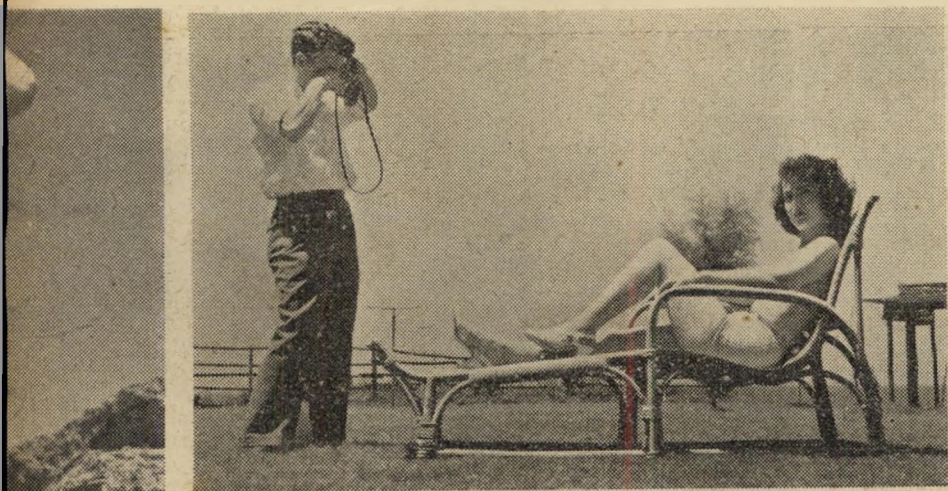
מבט אחרון בראי: חסרונות, שמלה חדשה, מצב רוח — וערב'קסמים לפני

"זהו הדרך, גברתי..." חדר מרווח ויפה, לא קטרקט צבאי עם 20 מטה בשורה.

לחיך בבקשה: מעריצים לא חסרים לרחל. וכל אחד רוצה לצלם אותה. **ספורט עב**

ארוחת בוקר במטה: במקום מעורקות הסמלת — צלצול בטלפון...

ריקוד על שפת הים עם ז'ראר און מלהקת שאנו אליזה, המבקרת בהרצליה

ארוחת ערב: במסעדת המלון מנגינות ערבית, צחוק קליל, שרות אדיב כאולם הרחב יועיביס אנשי ציבור ידועים, תיירים מפורסמים, מפקדים גבוהים.

החלום מפתיים — תיכף תבוא המכונית, ורחל תחזור למחנה, לתרגילי סדר ולמסדרי בוקר.

שאנו אלה: אתמול היו רק שמות בשכילה, עתה — מכרים ותיקים.

מה זה רעב

מאז גורש אדם מגן העדן סובלים אנשים מרעב. עתה השלימו חוקרים אמריקאיים מחקר מונומנטלי על נושא זה. המחקר מגלה עובדות מעניינות: אין כל הוכחה שלנשים יש שומן רב יותר מאשר לגברים. אי-אפשר למדוד את מצבו של הגוף ברעב לפי אבדן משקלו, כי עם היעלם השומן צובר ה- גוף מים, ואדם הגועז ברעב יכול לתפוח. הגועז ברעב מרגיש כאב-ריבנה לך בשלב הראשון.

מדוע אין אנשים רעבים באמת מורדים בגורלם? הרעב הופך את האדם לאדיש וחסר-רצון. רק במקרים יוצאים מגדר הרגיל מסוגלים בני אדם הגועזים ברעב לאכול בשר אדם, וגם אז קל להם יותר לאכול מבשרו של אדם מת מאשר להרוג לצורך זה אדם חי. מקרים כאלה קרו באמריקה בשנת 1846 בשירה שעברה את היבשת בורמה לקאליפורניה. מענין שדוקא במזרח, שם גועזים מליונים ב- רעב, אין כמעט מקרים של אכילת בשר האדם. הסיבה: החוש הדתי שהוא חזק יותר באסיה.

את סיום הספר חגגו בין השאר 10 סרבני-מלחמה אמריקאיים שהתנדבו ב- שעתם לשמש "שפני-נסיון" לניסויים של הרעבה, במקום לצאת לחזית.

יותר מדי גשם

אנשים ומוסדות כה רבים משתמשים באמריקה בשיטות של יצירת גשם מלא- כותי (לצרכי החקלאות וכדי להגביר את תפוקת החשמל) עד כי גרמו למעשה להמעטת הגשם. ד"ר אירווינג לאנגמיר, בקבעו עובדה זו, ציין שרק חלק זעיר של גרם אחד של תמיסה-יוד-כספית ד- רוש כדי ליצור גשם בקמ"מ אחד (ע"י צינון העננים והורדת שלג ההופך, ברד- תו, לגשם), ואילו יוצרי-הגשמים הלא- מומחים השתמשו בכמויות כה גדולות של התמיסה, שהשלג, במקום לרדת אר- צה, עלה השמימה.

קרני מוות

זה עשרות בשנים עוסק הדמיון האנושי ב-"קרני-מוות". עתה נתגלו קרניים כאלו: זעזועי קול שהאוזן האנושית אינה קו- לטת אותן וההורסות את כל התאים של בעלי-חי או צמחים. השימוש המלחמתי בקרניים אלו אינו מעשי, מכיוון שהן פו- עלות רק בטווח זעיר, אולם יש מלומדים המקוים שאפשר להשתמש בהן להשמדת אבני-כליות.

כך התפתח המוח שלנו

עמידתו הזקופה של האדם על רג- ליו (האחוריות), היא שגרמה להתפת- חות המוח האנושי - סבור ד"ר ס. ב. בריטון, פסיכולוג אמריקאי. בריטון קשר מספר חיות, בקומה זקופה, לקרשים, ונוכח כי רוב החיות מתו, מאחר שמחזור הדם שלהן לא היה מסוגל לספק דם מספיק למוח. כך, למשל, מתו השפנים כעבור 20 דקה. מכאן סבור בריטון כי כאשר קמו בני-האדם על רגליהם נאלץ מחזור הדם שלהם להשתפר, והאספקה המוגברת של דם למוח העלתה את כושרו של המוח.

בני-אדם יכול לעמוד בנקל על רג- ליו במשך 15 שעות ביממה, בעוד שהקוף הממוצע עומד על גפיו רק 6 שעות מתוך 24. לוא היו מכריחים את הקופים לעמוד על גפיהם האחוריות, אפשר היה לגדל גזע עליון של קופים כעבור כמה מאות דורות. אך אפשר לקצר את דרכם של הקופים בכיוון זה ע"י הורעתם המלאכותית בורע- אנושי. בריטון סבור שאחרי מחקר מקיף אפשר יהיה לבצע הזדווגות מלא- כוחית כזאת של זרע אנושי וביצי הקופה, דבר שיצור גזע של עבדים תת-אנושיים. אולם גם בריטון סבור שמבחינה מוסרית אין הדבר רצוי...

פנת היין שלנו

יין משוכח במחיר צנוע

הזיכוח על טיבו של הצנע, המחמיר והולך, בעצם תקפו. המ- חיבים והשוללים גם יחד שוק- לים וטרים עניינים חיוניים למי- גיהם - אם ובאיזו מידה עלול הצנע להזיק ולחבל בהם, או לת- קן ולהשביח.

ואולם הכל מודים:

בין הארץ היה לא תהיה יד הצנע. כל הגבלה וכל צמצום - אם טובת ארצנו דורשת אותם, נטה שכם ונקבל עלינו. אך לא תתכן הגבלת בצריכת יינות "כר- מל מזרחי", שמחירם, אמנם, די צנוע אך טיבם משוכח לעילא ולעילא.

עכשיו גם נשכוחות!

קדם איקדין IKADIN ALL PURPOSE CREAM עשיר בחמרים להזנת העור תוצרת איקאפרם בע"מ

הנקוי לבעלי טעם ק ש ת מ נ ק ה ו צ ו ב ע ת

ת ק ל י ט י מ ל פ ט ס ו נ א ב ר ה מ ס ו נ

תל-אביב רחוב בן-יהודה 9

כסית Kessit

ירושלים מגישה

לקהל המעשנים בארץ את פאר תוצרתה -
"כסית" הסיגריה החרשה לבעלי הטעם הטוב.

"כסית" מבילה - "כפרה" הטבק הטורקי המהולל
המצוי בסיגריות הטורקיות היקרות ביותר.

על אף האיכות המעולה והתעריבות המעורבת
של "כסית", מחיר 20 סיגריות - 135 פרוטה בלבד.

כסית

החברה הירושלמית לתעשיית סיגריות בע"מ

פרידלנד חזר ל"הבימה"

אחר "ברוגז" שנמשך קרוב לשלוש שנים חזר צבי פרידלנד ל"הבימה". מחזה ראשון בבימויו הוצג ביום 27/7, והוא ארבעת העקשים מאת קארלו גולדוני ("משרתם של שני אדוניים", "שונא הנשים").

אשתו של לונארדו ובתו מנשוואי הקודמים משתעממות בביתו, כי הנה בחוצות מוחג הקארנאבאל ולונארדו אינו מתיר לנשי הבית להשתתף בו, או בא לונארדו ומרדע לגבורת כי עומד הוא לערוך סעודה בביתו וכי לסעודה הזמין אנשים כלבבו, וזעפים כמנהגו.

בבית סימון משתעממת אשתו, כי הנה בחוצות מוחג הקארנאבאל, וסיר מון אינו מתיר לה להשתתף בו. בא פיר ליפטו, עלם שאר בשרה, ומבשר לגי ברת כי אביו משיא לו אשה. בא סימון בעלה ומגרש את העלם מן הבית.

קעת נכנס הוג השלישי, והוא אינו כשנים הקודמים. האשה מותרת בתגיות ובאופרה, ומשום כך באה היא בחברת בעלה וגם מאהב. זאת היא פליציה, האשה החכמה, השלטת בביתה, והבוגדת בבעלה.

הנשים קושרות ביניהן קשר להפי גיש את הוג הצעיר, והן גם עושות זאת בעזרת מאהבה של פליציה, הבע" לים מלאים חמה, אבל אותה פליציה חכמה מטיפה להם מוסר, והם נכנעים.

ומוסר ההשכל הוא: גישואים כשרים משעממים; ולעומת זאת מי שיתיר לאשתו שעשועים מובטח לו שלום בית — בלי בית.

אנחנו מדגישים מוסר השכל זה, כי לא רק בדעתנו עלה, אלא גם בדעת צופים אחרים, וביחוד בדעת עור"י ימים ממין זכר. כתעמולה נגד הנשים שואים ממלא מחזה זה את שליחותו בהצלחה מסוימת.

ביתר הצלחה ממלא מחזה זה שליחות אחרת: תעמולה נגד המחזות המ" תורגמים. אצלנו בצרפת היה נהוג לומר: "זוגין שלנו טובים מחסי אחרים". אפשר מאד שקארלו גולדוני היה אחד הסופרים הפוריים ביותר בתולדות הדראמה העולמית (אם כי לעומת קאלדרון היה כמעט עקר); אפי שר מאד שהשפעתו על הקומדיה האיטלקית והתפתחותה היתה עצומה; וכל זה מעורר יראת כבוד, וגם גותן

ל"הבימה" עילה מספקת להציג מחזה בעל ערך מוסקי, שהרי הוא קלאסי. אבל אחר כל הדברים האלה מתחיל לים אנו להתגעגע אל שלנו. מוטב לנו יגאל מוסיגון, נקבל גם את משה שמיר, יהיה זבל, ולוא שלנו. מה לנו ול" משחק בובות זה? מה לנו ולפספוס חן קלאסי זה?

ולא ניסו גם לקרב את המחזה אלינו, לא המתרגמת, לא הצייר ולא הבימאי. לשון התרגום היא כל מה שיר כול להדגיש כי אכן תרגום שומעיות אוזנינו. שערנו נא בנפשכם גברת שהי חרוז החורר בפיה הוא "שערנו נא בנפשכם" או איש סוחר שסימן ההכר שלו הוא הפיראזה "אליבא דאמת" או פאות נוכריות מצבע סגול, או תנועות בוכה בסגנון רוקוקו. דברים אלה אולי יפים למוזיאום.

מתכונת הבימוי של צבי פרידלנד הציבה זמר ומחול בין שאר האפקטים הבמתיים (האומנם אין צבי יכול להציג מחזה סתם, בלי כל עומס האפקטים?). את המחולות נתנה אירנה גטרי, והם היו קצת מהבאלט דה שאנו אליזי וקצת מחלום ליל קיץ. אבל חשיפת ירכים, שהיא אמנות גבוהה בפני צמה, איננה יכולה להכלל בתוך הדראמה. כסגולה נגד שעמום — אד"ר בא.

הומיות היו של לאה גולדברג ופורדהאוז בן ציס. לאה גולדברג כבר ניסתה כוחה בחיקויים אלתרמאניים בהצגות "מטאטא", ולא הצליחה ביותר. גם פה לא היו חרוזיה כאלה שנותר מהם משהו בזכרון.

חבל שזאת היא הצגת המאה של "הבימה". יובל כזה יכול היה להי" עשות חחיה אומנותית, אך במקומה ניתנה לנו התילדות עלובה.

לא נוכל לעבור בשתיקה על כמה פגמים טכניים. באנו להצגה, כראוי להצגת בכורה, לבושים חולצה לבנה. כצאתנו היתה החולצה אדומה. בשעת ההפסקה רצינו לשחות משהו, וקרבונו אל המזנון. רק קרבנו, כי עד שתי לא הגענו בגלל הדחוק. בכדי לקנות את התוכניה עמדנו בתור (1), וזה בש" עה שהיה עלינו להכנס, כאנשים מהוגי יום, לתוך חחיה אומנותית.

הלוי פורש מ"אהל"

כי "אהל" עומד בפני משבר היה ברור גם לפני צאת הלהקה לאירופה. הבעיה היתה בעית כל התיאטרות, בכל

הזמנים — הקשר עם הקהל. אולי אין זאת אשמת "אהל", כשם שלא היתה זאת אשמת "הבימה" או "מטאטא", כי התיאטרון העברי מצא את עצמו בפני קהל חדש. דבר זה יקרה לכל אמן, ומה גם בתקופתנו גדושת המאורעות, ומה גם בישראל, אשר אוכ" לזייתה נמצאת בתסיסה מתמדת.

מתוך סכנה כל נהיה חוזרים על דברי עצמנו בפעם המאה ואחת אין לנו אלא להדגיש כי האמנות העברית מוכרחה לסגל את עצמה לקהל עברי. הקהל הצמא לתיאטרון עברי איננו הקהל של פני עשרים וחמש שנה, שלשונה — כלשון השחקנים — לא היתה עברית או במקרה הטוב בוותר היתה גם עברית. קהל זה של ה" יום הוא אותו קהל אשר התיאטרון העברי הוא לו מדרך חיוני, בתנאי שיהיה תיאטרון שלו.

דבר זה גילתה "הבימה" פתאום אחרי שובה מאמריקה. עם שקוט מלי חמת העצמאות דבר זה גילה "אהל" גם הוא באותה תקופה, אבל צריך היה זעזוע מן ה" חוץ, שברון הבט חוץ העצמי, שיכרית את "אהל" לפנות לרכיזיה של דרכו. והנה נמצא שער לעזאזל והוא לא פחות מאשר — מ" יסד "אהל" עצמו, אכן, קל לעפר ב" שער שיבה. את מ" טב שנותנו נתן משה הלוי ל"אהל". הלוי גידל תיאטרון זה וסיפחו מערש. לוי לא הלוי לא היה

"אהל" בכלל. ועתה צריך הלוי לפרוש. יש הגיון מסוים בהנחה כי רביי במקרה של מפלה צבאית להחליף את הפיקוד. אבל תמהים אנו משום מה, לפי אותו הגיון, לא יפוזר "אהל" כולו. הרק הלוי הוא הדרך הישנה? וכשם שמקיים מרגלית וחלפי וצחובל להתאים את עצמם לקהל החדש, הלא יכול גם הלוי לעשות זאת. ואם — כה" נחתנו — יקשה עליהם הדבר מאד, האם בלא עזרתו של מדיכס מאז חוש-

בים הם להקל על עצמם? ברור כי התיאטרון הישראלי שוב לא יהיה מה שהיה. הקהל כבר ידאג לכך, ואנו, שהיינו ראשוני הזועקים נגד התיאטרון ההולך, לא נוכל לע" מיד על דמו. הרבה חייבים אנו לו, והרבה יהיה חייב לו כל תיאטרון שיר בוא במקומו. באמצעיו המצומצמים, ביכולתו המוגבלת, נתן לנו "אהל" את דייגים ואת יעקב ורחל ואת ירמיהו, שהיו חלק חשוב מצידונו הרוחני. אם נמצא הלוי מוזר לנו בחינוכו ובהשקפת עולמו, הרי קרוב

משה הלוי

נמצא שער לעזאזל?

הוא לנו לאין ערוך מכל אותם במאים זרים שתיאטרונינו מתחרים ביניהם לסנוור את עינינו בהם. חבל שמתחילה אין שמים לב לר" רישות הקהל, ורק כשהן נעשות חריפות ביותר באה בתיאטרונינו תאוות המה" פכה החריפה. מהפכות כאלה לא תבא" נה את הגאולה. אולי מוטב היה לוא במקום שילוחו של הלוי היה "אהל" נותן את דעתו על רפרטואר מקורי ועל שחקנים הקרובים יותר לקהל ה" חומד צופים החדש.

שלמה ברוק ושמואל רודנסקי
שלום בית בלי בית...

עזריה רפפורט וגבי טימן (בחזרה של ארכעת העיקשים)
נשואים כשרים משעממים...

הונגריה איגוסט 1950 (המשך מעמוד 3)

הגרמנים הנסוגים נבנו מחדש, לרבות גשר מרגיטהיד ופרנקייוזפהיד — גשר מודרניים ויפים. ואילו בודה, שם התבצרו הגרמנים להגנה עיקשת, ואשר פעם היתה המקום הרומנטי ביותר בכל אירופה, נשארה חריבה. מרום גבעה מזוקק ארמון המלך — שלד שרוף שחומר הנפץ של המאה העשרים לא כלל להרסו. בזמן הקרב בות היה זה מקום המטה הכללי הגרמני, ועם בודה הישנה נעלם גם העולם האלגנטי של הימים ההם, על הקבארטים המיוחדים שלו ובעלי האחוות האצילים. היום אתה יכול לראות גברים עם צווארונים פתוחים ונשים בשמלות פשוטות לוגמים כוס משקה בבית־קפה. אך השדרות כמעט נעלמה לגמרי. בודה־הפשוט היא כיום עיר של עובדים.

בורגנים והלאמה

פועל העובד יום שלם משתכר כ־ 800 פורינט לחדש. כוח־העבודה של סכום זה הוא ממש מגוחך (זוג נעלים עולה 360 פורינט) אולם פועל יכול לחיות ממשכורתו ברווחה. כי לפועלים (המאורגנים במפעלים ממשלתיים) ניתנות הנחות שונות. הם מקבלים את מזונם ומצרכיהם בתנודות מיוחדות או במסעדות בבתי־החרושת בחצי המחיר של "השוק החפשי". לאמתו של דבר, מעטים מאוד העסקים שיעודם "פרטיים". כמעט כל החנויות ובתי־העסק הולאמו, ובעלי השאר מחכים גם הם ליום שיבואו ויבקשו לעזוב את המקום השייך מעתה "לר" פובליקה העממית". כל פעולות אלה נעשות מתוך הנחה כי לבורגנים יש כסף מספיק מהימים ההם, והם יכירו לים להרשות לעצמם להוציא יותר מהי פועל, מבלי לקבל יותר ממנו תמורת כספו.

שגעון הדיכויים

אם משהו חושב כי ישראל השיגה את השיא העולמי ברדיפתה אחרי דייכונים (בעיקר דולארים), טעה. כי הונגריה העמידה לעצמה מטרה כלכלית ראשונה את הגברת הייצוא לשם השגת דיכויים. וגם מחלת הדולארים אינה חסרה. אנשים משלמים כל מחיר בשביל דולארים. מעשיה אחת ששמעתי היא אופיינית: בתוך חבילה שי שקיבלה אשת פקיד ממשלתי בבודפשט, היו גם דולארים. בכסף זה קנתה מעיל פרוחה מהודר, והחליטה, בהסכמת בעלה, שאם יבואו לחקור את מקור הכסף, תאמר כי יש לה מאהבים הנותנים לה אתן. ואמנם לא אחרו לבקר את הגברת שוטרים מיוחדים. מנין לך הכסף? מיהו האיש? מי הם האנשים? יש לך יותר מאחד? טוב מאוד, איפוא כרטיס הונות הממשלתי? כמובן שלגברת לא היה כרטיס זנות, ומובן גם שאיש לא חשב אותה לזונה. אבל בכל זאת נאסרה באשמת זנות בלתי־חוקית.

דבר זה כמובן נותן את אותותיו בכל החיים הכלכליים בהונגריה. ואם כי הארץ עשירה מאוד בתוצרת חקלאית, מורגש מחסור מסוים בבשר טרי, חמ"א, וכו'. דברים אלה נשלחים לאזור הסובייטי של גרמניה. אך על נושא זה אין מרבים לדבר שם.

מיפגש יהודים

בקרת בעיירה בשם קישוארדו. פעם היה חלק נכבד מתושביה יהודים. היום אין כמעט אף יהודי אחד. האנשי טיטמיות גברה בכפרים והאיכרים המבקשים לבטא את התנגדותם למשטר ה־קומוניסטי, נוטים יותר ויותר לדתיות הקאתולית הצרה, ולאנטישמיות.

רציתי בכל זאת לברר אם יש עוד

2) ה'צעת כי...

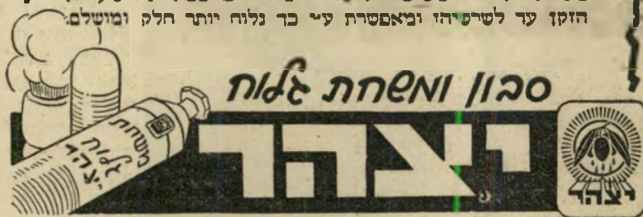

מחצית הזקן - שיא הכלימה

תרפה ללא נשוא העטה תנח מלך עמון על שליח המלך רוד כנלחו את זקנם עד למחציתו ולא בכדי פקד עליהם המלך רוד להסאר כיריחו ולהמתין עד שיצמח זקנם כמלואו

כיום זה מיותר - כיום קיים "יצהר"

ואה נבר בארצנו אינו צריך להתביש מצל של החימה זקן שסחת חנודה המסובכלת של "יצהר". מרכבת את שקרות הזקן עד לששיריה ונאפסרת ע"י כר נלוח יותר חלק ומשולם.

סבון ונחת גלול

יצהר

טונסטיל
מפ

בעל יעירות
ר ב ה ...

חצי כפית של אמצעי הכבסה הזה, העדין וללא אלקלי, לצמר, משי יאריגים עדינים כבר נותן קצף סמיך ועשיר. נא לשמור על הוראות השומש ולהשתמש בו

בחסכון

המפיצים:
חברת גורית בע"מ

אולפן פילמאי ישראלי
מזמין סכנאים נוספים
להצטרף לשירותיו

רשימת תלמידים(ות) ללמוד
אמנות המשחק נמשכת

על המעוניינים לפנות בכחב
לת. ד. 986 — ח י פ ה

התצלומים בעמוד 5 — אילני
תצלום השבוע בעמוד 7 — בראון.
כל שאר התצלומים —
שרות "העולם הזה".

כרכים

של
"העולם הזה"

מהשנים הקודמות

להשיג אצל ד. סופל ובניו

תל־אביב, אחד העם 24, טלי 5673

לחברנו בעבודה
אקסלרוד ורעיתו

ברכה חברית
להולדת הבת

פועלי דפוס שהם
תל־אביב, אב, ה'תש"י

ש פע ברכות
לצמד "החמד"

רבקה בקרמינסטר
וישעיתו זים

לנשואיהם

משפ' א. גורדון

יהודים בעיירה.
הכנסת, ושם יכונ
חיים מכרן היהודיים. בעמדי בפתח
בית־הכנסת הבנתי מה פירוש דבריהם.
שם היו שני לוחות גדולים, ועליהם
חרוטים שמות אין ספור — היהודים
שפעם חיו בעיירה זו, ושהושמדו בתאי
הגזים.

הציבור היהודי בהונגריה הוא רגיש מאוד. כאשר לפני זמן מה נתפרסמה ידיעה כי רומניה דנה בהחרת עליית יהודיה, כבר דיברו יהודי הונגריה על הסכם שעמד להחתם בין ישראל והונגריה בעניני עליה. לפני שנתיים רצו לעזוב את הארץ כי היו ימי "פרוט" פריטי, ועכשיו אינם יכולים לעזוב.

צי עז הקיר

בתורו לבודה־הפשוט, הלכתי לראות הצגה של להקת באלט רוסית. הוצג "מפצח האגוזים" של צ'ייקובסקי. זה היה ממש אלוהי. הפעוזה כאלה הן רגילות שם, אולם קשה מאוד להשיג את הנומין ולחכות בתור. אך כתייר לא היה קשה לי להכנס.

ערב אחר, בבקרי באחד הקבארטים שיעודם פתוחים, נוכחתי במחזה שהזכיר סיפורים הנראים רק בסרטים אמריקאיים. איש אחד, שניכר היה עליו כי אינו פועל, ניגש לכנר ובקש ממנו לנגן שיר ציני מלפני המלחמה. האיש ישב והקשיב, כשעל פניו הבעת געגור עים. פתאום החזיר, קם ממקומו, ויצא את המקום בחפזו. הסיבה: צל שהצי סיר על הקיר ממול.

איש זה כנראה היה אחד מאלה שעוד חולמים על ימים עברו, ומתגעגעים לשובם. לימים של תענוגות ויין למיבחרים ולתהיירים — ועוני איום לאלה השולטים היום בארץ המגיאירים.

ארצנו זו

(המשך מעמוד 7)

היא נסתיימה בנצחונם של שחקני ה־נוער העובד בשעור 1:3. הפרס עבור הנצחון היה אבטיח גדול בן ששה ק"ג, אלא שהוא נגנב ברגע האחרון. ("הזדה") — בוחכות הלשוני בכנסת מסביב לשם שינן למרפא שניים, אמר אחד מחברי הכנסת: אם רופא שניים ייקרא שינן, אם רופא עיניים — שינן, רופא אוזניים — אוזון, רופא נשים רחמן — ורופא מחלות מין — ברמינג. שם החבר שהתקף את מחדשי הלשון — מר בר־רבי־האי ("דברי הכנסת") — נעדר מבית העולים בנשר דוד בן יהודה רוזנברג. תאורו: בן 27, גובה בינוני, שערות טשיניות, מגולח למשעי, לבוש מכנסים ארוכים וחולצת חאקי, נועל נעלים חומות, ילד הונגריה... סובל ממוחלת רוח ("חרות") — "ועתה האוינו לשי" רת הבסבירטון אימרה היידו, מוסיקה לבן־חיים, מחבר המלים ישעיהו פרק ס"א... קריינית "קול ישראל" בפתח חת התכנית המוסיקלית. ("הבוקר") — לנזכח ההתפתחות בקוריאנה הח' לית העתון "המערב" לשנות את שם העתון ל"הדרום" ("הארץ") — חולית שוטרים שהופיעה במכונית "פורד דה לוקס" דרשה לסגור בית קפה בצפון תל־אביב, שהיה פתוח בליל שבת, בניגוד לחוק העזר העירוני האוסר לחלל את השבת. ("על המשמר") — צבי לוי, כבן 50, עולה חדש מאונגריה, שבא באנית "קוממיות" התעלף ביום ו' באולם ה־נוסעים בנמל חיפה, לפני שעמדו לערוך אצלו חפוש ומת כעבור כמה דקות משבץ הלב. ("הארץ") — "לא תהיה תאנית דרכים כבשים הזה" — קרא שר התחבורה רמז, כי חנוכת כביש נתינת־תל־אביב ודקות מספר לאחר מכן התנגשו שתי מכוניות כאשר שירת החוגגים החלה נעה. ("ידיעות היום") —

הדוכסית מבית ואנסיה
הוד מלכותה ופזימות של משי

הריוורה. מרחוק מרמזים אורותיהם של סן-רמו, מנטונה, מונקו. עם בוקר מתקרבים לנמל מרסיל.

עוד נמל עצום. שעה שלמה שטה "קדמה" במימיו האפורים-הדולחים. לב סוף עיגולת ליד צריף רעוע. המולה ומ' הומה. בקורת-מכס שאינה בקורת. אנשי "שהם" שהיו כל כך איזבים בחיפה — לכאן אין אדיבות מגיעה. נציג החב' רה, העולה על סיפון באניה — אינו יודע עברית, אינו מודרך את הנוסעים.

הבנות-הישראליות התגנדרו לכבוד הפגישה עם צרפת, מהן לבשו מכנסיי משי תרגים חודדים — כצו האופנה; כולן חבושות מגבעות עם הצעיף הקל, והנה — אכזבה מרה. הצרפתיות — לבושות בגדים פשוטים בחלית הפש' טות. רק אחת מעשרים חובשת מגבעת, אחת ממאה — גרביים. הגברים לבושים עוד גרוע מזה, — מכנסים אפורים וחומים ו"קז'ט"; מעטים לבושים חלי' פות. כובעים אין לראות כלל.

נפתרה החבילה. כל אחד אץ לצד אחר ליהנות "מאירופה". הצעירים — דרכם מובילה אותם לנמל הישן. פעם היה כאן רובע עתיק ימים, ציורי במי יוחזר ומלוכלך. הגרמנים, אובי הסדר פוצצו את הרובע כולו, וכעת מתנוסס סים בו בנינים מודרניים מביטון וז' כוכית.

באין גוף רומנטי — מסתפקים באי כילת שבלולים ומרקדנים ("בואיבס") במסעדות הקטנות שעל החוף; אחרי הצהרים "עולים לרגל" ל"שאסו דיה" שעל האי במפרץ-מרסיל, נהנים מנוחי חופים נהדר; חוזרים למרסיל, מטיי' לים לאורך הקנבייר וקובעים שמחירי הנעלים, הלבנים, העטים הנובעים, המ' צלמות — אותם המחירים ממש, כפי שהם אצלנו. רק דבר אחד בוול כאן — הלירה שלנו בחלון ראווה של בנק רשום השער; 450 פרנק הלירה — היינו — פחות מחצי הקורס הרשמי — וכפי שמספרים, על אף ההגבלות ביציאה — ממשיך השער לרדת.

בערב, הפתחה בלתי-נעימה: אין מקומות ברכבת המהירה לפריו. אולם — בעזרת 100 פרנקים שנותנים למלוה הרכבת — נפתחות דלתות התאים הס' גורים, והכול בא בשלום אל מקומו.

יום גשום, אפור, מקבל את הישרא' ליים בבית הנתיבות הליוני בפריס...

הכומר של בית הסוהר, וידוי זה, שהוא סוד כמס לפי חוקי הכנסייה, נרשם ע"י הכומר בכתב ידו והגיע איך שהוא לבעל ההכרזה שפירסם אותו בלי רשות.

מגינו זה של פסן שהוא פועל אך ורק למען הצוק, ושה- גיע למסקנה שפסן הוא חף מפשע את- רי שהקדיש חמש שנים רצופות ללי- מוד התיקים והי- מיסמכים מתקופת ויטי ומשפטי פוש- עיה-המלחמה. אולם מתנגדיו (בעיקר במחנה הקומוניסטי) טוענים שיש לו נימוק פוליטי מוב- הק, הקרע בין דה- גול ופסן עודדו מפ- לג את הימין הצר- פתי ומחליש את כוח התנגדותו לקר- מוניסטים. לוא היה קרע זה מתחלל עקב רביונה של משפט פסן ושחרור

המרשל הזקן היה כותה של הניעת דהגול גובר בהרבה.

מסע לצרפת

שליחנו המיוחד הנלוה אל הנשיא במסעו לאירופה כותב לנו מצרפת: לאטה מתקדמת "קדמה" לרציף נמל גינואה. בנין עצום-ממדים — תחנת הנמל. על הרציף — קהל רב. המזכיר הראשון של צירייתנו ברומא — א. דורו — מנפנף במגבעתו האפורה. רעיו — ידיה מלאות פרחים. הנה הם עולים לאניה, אחריהם אצים עשרות איטלקים במדים וללא מדים. צעירים מצוהצחים מנפנפים כרטיסי-עתונאים. שואלים לפרטים על תולדות חייו של הנשיא. והנה יורד — גשען על זרועו של שלישי — סגן אלוף ארנון. הש' ליש לבוש מדים מפוארים, חזהו עטור אותות הצטיינות... בריסים כמובן... שני "הקאראבינייר" החבושים כוב- עים משולשים משענות (לפי האופנה של ימי נפוליאון) מצדיעים, על המכו- נית מונף דגל ישראל. ההקה מוחא כף. הנשיא — דרכו למלון; משם תו- ליכנו רכבת מהירה להלוטיה

מקום מושבו השנה — כמו בשנה שעברה — בבירגנשטוק. מלוצר-העיר מובילה אניטיטולים למעגן שלמרג' לות סלע זקוף. היא חוצה את מימיו התכולים של אגם 4 הארצות ("פירואלד" שטרוה" המפורסם). רכבת-הרים ער' לה בהר לבנין רב מקומות בעל מאות חלונות. זה הוא אחד מבתי-מלון המ- פוארים ביותר בהלוטיה (יש אומ' רים שבעל המלון, הנמנה על עשירי הארץ המופלגים, מכנים שפורים לרי- הוט המלון וסידוריו — לא מתוך נימוקים עסקיים, כי אם מתוך הרצון, כי גשמו למלון התואר של המלון- המפואר-ביותר בהלוטיה).

מפוארים שני אולמיה-אוכל בעלי נברשות-האלגנטי, ובייחוד — הסלונים המקושרים בתמונת לרוב, מהן מקור ריות — של צעירים קלאסיים ומודר- גיים, ומהן — העתקות של תמונות צעירים מפורסמים.

על גג הבנין מתנוסס דגלי-ישראל, וירשבו — רובם אמריקנים עשירים באים-בימים, נסיכים הודיים וכיוצא בזה — משתדלים לראות את הנשיא מקרוב.

"קדמה" ממשיכה את דרכה לאורך

או הליקופטר בו טס הבעל לבסיס הצרפתי הקרוב ביותר ומביא מזון. כש- מצטברת במטע כמות מתאימה של גומי (חוט השדרה של המשק ההודי- סיני, וחלק חיוני של המשק הצרפתי ככלול) מזמין בעל-המטע עזרה צר- פתית. הצרפתים משרים למטע שיירה ארוכה של טאנקים, משוריינים ומכו- ניות משא המובילות את התוצרת לנמל, ובצאת השיירה שוב נשאר המטע אי וייטנאמי קטן ומנותק בממלכתו הגי- דולה של הוייט-מין.

צרפת: עוד חיים

נכי המלחמה רוטנים בכל העולם. ובכל העולם יש להם על מה לרטון. כי תודת המולדת (כל המולדות) קצרה, וכשנשכחת התודה נשארת מציאות אפר' רה של נכים אשר איש אינו רוצה בהם ואיש אינו רוצה להעסיקם.

אלא שלנכים הצרפתיים ישנה תכיר' נה המציינת אותם משאר הנכים בעו- למ: יש להם חוש הומור מיוחד במי- נו. ולכן נשאו אותם המפגינים הנכים, שהתקבצו בפאריס מ- מחוזות צר- פת כדי להפגין נגד קיפוח ממשלתי, סיסמא המבטא את רגשותיהם יותר מאשר אף מאמרים ראשיים.

הסיסמא (ראה תמונה): "אדוני שר הכספים, סלח לנו על כך שנשאנו בחיים..." ויחד עם זה, הקימו דחליל מקש — דמותו של שר הכספים — ושרפוהו בפומבי.

כאן חוזר?

אי שם באי-הסוהר כלוא אדם זקן, בעל שפם לבן, שהיה פעם גבור ה' עולם — המרשל פסן.

מעטים זוכרים את המרשל. זוכרת אותו האשה הזקנה השוכנת במלון היחיד באי — מאדאם פסן. היא גרה במלון המלוכלך כדי להיות בקרבת בעלה ולחם אותו בנוכחותה. ביקורה השבועי בבית-הסוהר הוא תוכן חייה.

והנה נשמע פתאום קול שהידה ברחבי המדינה. קם אדם שתבע בפימ' בי לערוך רביונה על משפט פסן (בדור' מה לרביונה של דרייפוס) והכריז של- דעתו פסן אינו רק חף מכל פשע, אלא הנהו גם גבור לאומי.

הפרט שנתן להכרזה זו איפי של סנסאציה: בעל ההכרזה הוא בעצמו גבור לאומי, מעמודי התווך של תנו- עת דהגול, מי שהיה המקשר הראשי בין ממשלת דהגול והמחתרת בצרפת.

איש זה הוציא מנרתיקו מיסמך מיוחד במינו: וידויו של פסן באינו

ספרד: יח' המלך

פראנקו, הדיקטטור השממון של ספ' רד, הוא לכל הדעות אדם פיקח. לשל- טון הגיע הודות לכידונים פאשיסטיים ופצצות נאציות. אך בימי מלחמת ה' עולם השניה מנע בעד היטלר לכ- בוש את גיברלטאר והציל את הים התיכון הבריטי. האנגלו-סאכסים ה' בינו את הרמו, ומאו פרושה כנפם על הגנרל הקטן, משום מה סבורים הם שדיקטטורה פאלאנגית בספרד טובה מדימוקראטיה סובייטית בספרד.

אלא שלפראנקו הפיקח יש אויבים פקחים. והאויבת מספר 1 שלו היא אשה יפה (פחות או יותר) המרעישה את ספרד זה זמן רב. הריה הדוכסית מבית וואלנסיה, מראשי התנועה המל' כנית (הבלתי חוקית) השואפת להמליך את חואן, המועמד לכתר, כמלך ספרד. פראנקו היה רוצה לסלק את הודי- סית האהודה. אך איך עושים זאת בי- ארץ הנימוסין, מולדת הגראנדיצה?

תבעו את הדוכסית לדין צבאי. יחד אתה הופיע, כנאשם שני, אציל בא- בימים, גם הוא מנהיג מלובני. המשפט התנהל לפי מיטב הכללים של סרט הוליבודי: האציל הזקן קיבל על עצ- מו את כל המלכודות כדי להציל את ה' דוכסית היפה שהרעישה את בית-הסו- הר בפיגיאמה של משי אדום, ואחרי קידות ומחמאות רבות הודיע הקצין, שישב ראש בבית-הדין, כי הוא מזכה את הדוכסית.

בחזרה לארמונה מצאה הדוכסית שהבית מלא פרחים. ראש בית הדין בחר בדרך זו כדי להביע את רגשי הוקרתו לנאשמת.

פראנקו המסכן, מה יעשה עתה? אפשר לנחש שלא יעשה דבר. בשלב הנוכחי של המלחמה העולמית הוא יושב לבטח על כסאו — הגוש המער- כי לא יסבול עוד זעזועים בספרד, גם לא זעזועים הלבושים בפיגמה של משי.

הודו-סין: גומי ומטוסים

בשעה שעוני העולם מרותקות לי- קוריאה (האם תהיה נזקקת שניה?) התחילה העזרה האמריקאית לזרום בכ- מויות גדולות להודו-סין, שם מתגורר גים הצרפתים והקיסרי-הבובה בארזי ("העולם הזה" 658) מפני חבורות ה' גרלה של איש-הברול הקומוניסטי, הרצימיין. הודו-סין היא אחת מחמש המועמדות העיקריות להתקפה קומוניס' טית רבתי (שאר ארבע המועמדות: פורמוזה, פרס, יוגוסלביה, ברלין).

התכונה המציינת את המלחמה ההודו- סינית היא שאין בה כל חזית. בדומה לכוחות הקומוניסטים באיי היליפינים

("ההוקים") שולט הרצימיין בשטחים נרחבים מבלי שצב' או גראה לעין. הצרפתים אינם יכולים לעבור בשטחים אלה בלתי-חזק, ובמהדר חזקים, אלא בכוחות הצרפתים קובע החוק של לוחמי הריצ'.

הגיבורים האמ- תיים של המערכה (מבחינת אומי' לבם האישי) הם בעלי מטעי-הגומי הצרפתיים. כל מטע כזה מהווה אי קטן (ומזויין) בממלכת הוצ'י. המטע מוקף גדר של קנה דוק' רני, וצבא פרטי שומר עליו ביום ובלילה. הקשר הי- חדי עם העולם הוא מטוס קטן

מפגינים בפריו

כבוד המיניסטר ודחליל של קש.

היו כמה סופרים שכתבו עברית ולא ידעו לדבר בה, ויש כאלה גם היום. הספר ניקודס דיומה עולה בדרגה מאת סאדיאוש דזונגה-מוסטוביץ (איזה שם!) בתרגום אליהו עמיקם ובהוצאה "אוראל" (450 פרוטה) הוא כנראה פארוויה על חוגי השלטון של הרפובלי-

יוסף נרקה

דאנונציו וקונקוויסטדורס

קה הפולנית שבין שתי המלחמות. הספר משעשע למדי, אם כי צרוף המאורעות חורג מהמציאות המתקבלת על הדעת. זה מעשה באדם שמרוב רעב נדחק למסיבה של החברה הגבוהה, בכדי לחטוף כריך וכוס משקה, ופתאום הוא מוצא את עצמו ידיים של שרים ואלופים, ונעשה מנהל בית חרושת ומאהבן של אשתו ובתו של בעל בית החרושת, עד שהוא מגיע למשרת ראש הממשלה. אבל פה נעצר, והספר נגמר. בפתח הספר מודיע המתרגם: "שיבור שי השפה שבספר נאמנים למקור, לשיבוש הלעגה הפולנית ולעגת הרחוב הישראלי בשבשושי האופייניים".

אנו מבינים מכאן כי הספר במקורו היה כתוב בכמה לשונות פולניות. המ- תרגם, שרצה לשמור על רוח המקור, נתן לנו בתרגום שתי לשונות עבריות. כמובן שאין לנו בעברית לשון שתתאים לאצילי פולין, כמו שאין לנו לשון שתתאים לפרחתי פולין. העברית מתאימה רק לסוג אנשים מסוים בעולם, — לנו עצמנו. אם נהרר קצת בדבר, הרי זה מזור ששרי פולין יהיו מתפרסם ומגדלים בעברית. אם עשו זאת, בודאי היה מבטאם מזור מאד, קצת מצחיק. אבל אין לנו בעברית לשון אחידה. שכונת התקווה איננה מדברת בלשון הכרם, והכרם איננו מדבר בלשון השד- רות. ואין לשון הדיבור מונופולין של ילדים. צריך, אחת ולתמיד, להוציא מראשיהם של עמיקם וחבריו כי הדיבור העברי הוא מונופולין של תינוקות חמודים.

מה היתה בעייתו של המתרגם? הוא היה צריך להדגיש שכבות חברה שונות, המתנגשות במצבים מפתיעים, ולא יכול לעשות זאת אלא באמצעי המקור: הבדלי לשון.

ולשם כך נטל שתי לשונות, — האחת העברית שהוא יודע, לשון אחת מלשונות הספרים העבריים, והשנית עברית שנומה לו כי שמע. ואין מר עמיקם חש כי בחש פה בשבע לשונות שונות, וההוצאה היא מנוכחת בפני עצמה. כך אין מדבר גנב (אלא אם כן עולה חדש הוא, ולמד עברית בקור- סים) וכך אין מדברת זונה, וכך אין מדבר בלבל בן הפרובינציה ולא חרושתן ולא שר ולא פרקליט ואף לא אשה הבוגדת בבועלה.

"אימפריאליזם יהודי"

גבריאל דאנונציו היה סופר איטלקי, שהתפרסם כמאהבה של רקדנית, כמחבר מחזות, כבובון, כפזיז, ככובש פיומה, וכפאשיסט וידיד קרוב למוסוליני. הקונקוויסטאדורים היו שוחרי מזל יוצאי ספרד ופורטוגל שגדדו לאמריקה הדרומית והמרכזית כדי לנצל את הילי- דים ולהתעשר. בהיסטוריה זכורים הב לזוועה כמשמירי האינדיאנים, יוצרי מעמד העבדים הכושם וחלוצי האימפר- יאליזם העולמי.

מה הוא אימפריאליזם יודעים אנו כלנו.

ועתה שערוריא ספר לזכרו של אדם, המעלה זכר זה, כראוי ברוב תהילות ותשבחות, ומרוב התלהבותו משוה את האדם לדאנונציו, לקונקוויסטאדורים, עד כי קורא הוא לאדם יוצר האימפריאליזם היהודי.

הספר הוא ז'בוטינסקי בחזון הדור מאת יוסף נרקה (הוצאה "שלח", 1.250 ל"י).

יוסף נרקה, המוכר לקהל הישראלי ככתב העתון "בקר" ושרות הראדיו של המאנדאט, הוא עתונאי ששהה שנים רבות בלונדון, והתמחה בפגישות עם אנשים מפורסמים. גם ספר זה שלפנינו הוא תאורו של ז'בוטינסקי מתוך הער- כתם של אנשים (כולם מפורסמים פחות או יותר) שהוזמנו לעבוד איתו או נגדו או גם רק להכירו.

והאנשים הם, כמעט כולם, כאלה שהיה להם אי פעם קשר עם הציונות בכללה או עם הציונות הרביוניסטית. מרשים אנו לעצמנו לפקפק בצורך להביא בספר כזה את עדותו של אדם כסוסרס. גם סידור הספר מעיד על התבטלות רבה מפני הערל. חלקו הראשון של הספר מוקצב לאישים מוכרים בין נוכרים. החלק השני הוא לאישים ציו- נים, הידועים רק לנו. אכן, "נגן עולמי", "סנור עולמי", "גנב בינלאומי" ו"עתונאי בינלאומי" תמיד עושים רושם בפרובינציה.

אולי הרעיון הוא טוב, אבל מסופ- קים אנו אם ספר זה הוא הטוב ביותר להנצחת ז'בוטינסקי. סוף סוף, עתונאי כותב ליום או לשבוע, ומה לו ולנצח?

משפחה של שחקנים

הספר הטפילים מאת דפנה דיי- מוריה (תרגם דניאל אלירס, הוצאה "למיר", 275 פרוטה) הוא ספור חייהם של שלושה ילדים בני זמר ורקדנית. הילדים הם "משפחה מקושקשת", משום ששנים מהם אינם אחים בכלל, ואחת היא אחות-למחצה לכל אחד מהשנים האחרים. בת אחת נעשית שחקנית, הבן נעשה קומפוזיטור של ניגוני רחוב, ובת אחת נשארת נור- מאלית, אבל איננה נישאת.

הסיפור כתוב בצורת זכרונות העו- לים בערב אחד, שעה שמתגלה משבר משפחתי בבית השחקנית, והוא מענין גם מפני המזור שבכל המשפחה וגם בגלל אוירה מסתורית שמצליחה המח- ברת לעטות על גבוריה.

אנו שומעים כי כדוגמה לדמות האב שימש למחברת קארון, שהיה מאסף תחת חסותו ילדים שלו וכמעט שלו, ואוהב את כולם במדה שוה. האבי-הזמר שבספר, עם כל שגעונותיו הוא דמות חביבה. האם הרקדנית כמעט איננה מובנת כלל.

הילדים, לעומת זאת, אינם מהעולם הזה, עד שכמעט אין מה להבין בהם.

הלשון הקשה ביותר

בגליון "במעלה" האחרון מצאנו מכתב מאמריקה, ובו אומר הכותב על שיר כושי כי כתוב הוא בלשון דיבור, ומשום כך קשה להבנה. את הלשון הספרותית קל ללמוד. את לשון הדיבור קשה יותר. וידוע כי

עק אטוסי סבנה
נתיבי אויר בלגיים
סבל מקום באירופה!

נפתחים קורסים חדשים

לקצרנות עברית ואנגלית

לפי שיטת גרג הפשוטה
בחיפה — תל אביב — ירושלים

בהנהלת מר ח. קמפינסקי, מחבר הקצרנות העברית לפי שיטה זו. הרשמו מיד — והכמתכם לעצמכם מקום בכיתה! חיפה: (ימים א' ו') אצל מר קמפינסקי, רחוב פבנור 19. תל-אביב: (ימים ב', ג') מלון "אירופה", רח' אלנבי 42. טל' 2913. ירושלים: (ימים ד', ה') מלון "ויטא", רחוב המלך דוד, 21. טל' 2515. ביום ב', ה' לאוגוסט נפתח בתל-אביב קורס חדש לקצרנות אנגלית וביום ה', ה' לאוגוסט נפתח בירושלים קורס חדש לקצרנות עברית. ההצלחה מובטחת!

ספוג המתכת החדש לנקוי כלי מטבח

- בלתי מחליר
- עדין לידים
- היגייני וחסכוני

נ.ו.

מיוצר ע"י ביח"ר מ. ז.

תל-אביב, ת. ז. 1893, טל' 6109

תקליטים

בטהובן, ברהמס, צ'יקובסקי
סימפוניות, קונצרטים וכו'
רדיו-אודיון
רח' דיונגיף 116, תל-אביב

מלון ציון

מטבח מעודן וכשר
מקסימום נוחות

הדרי-הכרמל. חיפה

מלפון 4465

מנגלים

מר מנדלבאום ותזמרתו

בשבת תה בשעה 5

מחנדים א' ויום — רב דבר

סוכן רשמי לאזור צפון א"י
רדיו His Masters Voice, ECKO
מבחר גדול במקלטים משומשים
מפרימות מסורסמות.

כרטיסים:

תל-אביב: "יוקיי", ככר דיונגוף 14/16; "ארמון", רח' הס 4; אחים אליהו, רחוב הרצל 15, טל' 5124.

יפו: "כנף", רחוב בוסטרוס, 9, טלפון 990-80.

פתח-תקוה: טקסי "המקדים", רחובות: סוכנות פתורס.

רמת-גן: רח' ביאליק 58, מ' 4-9 ובקופת הקרקס להצגות יום משעה 1 ולהערב משעה 4.

אוטובוסים: 51, 54 מהתחנה המר- פזית: 62 מככר דיונגוף.

חיפה: דאקא, רח' כיאס 6, טלפון 4761.

אחרי ההצגה קשר אוטובוסים וטקסי מיוחדת תל-אביב והסביבה.

זירהטרון

רמת-גן

קרקס-וורטה

יומיום — 8.45 בערב
יום שני ורביעי
הצגות יומיות בשעה 4.15

חדוש התכנית והרחבתה

“אני רק ממלאת את רצונך, עמי”.

אחר היו ישובים באותה חורשה, כמעט ואינם משיחים. פתאם פתחה הנערה בקול צלול, נעים ורך אך קשה ומריר כאחד:

“אחרי כן פתח איוב את פיהו, ויקלל את יומו. ויען איוב ויאמר:

יֵאבֹד יוֹם אוֹלַדְתִּי בּוֹ, וְהַלִּילָה אִמְרֵי הָרוּחַ גִּבְרִי. הַיּוֹם הָהוּא יֵהִי חוֹשֶׁךְ. אֵל יִירָשׁוּהוּ אֱלֹהִים מִמֶּעַל וְאֵל תּוֹפֵעַ עָלָיו נִהְרָה. יִגְאָלוּהוּ חוֹשֶׁךְ וְצִלְמוֹת, תִּשְׁכַּן עָלָיו עֲנָנָה, וּבִעְתּוֹהוּ כִמְרִירִי יוֹם. הֲלֹי לָהּ הָהוּא יִקְחֶהוּ אוֹפֵל, אֵל יִחַד בִּימֵי שָׁנָה, בְּמִסְפַּר יָרְחִים אֵל יָבוֹא. הֲנֵה הַלִּילָה הָהוּא יֵהִי גִלְמוֹד, אֵל תְּבוֹא רִנָּה בּוֹ. יִקְבּוּהוּ אוֹרֵרֵי יוֹם, הָעֵתִידִים עֵינֵר לְיוֹתָן. יִחַשְׁכוּ כּוֹכָבֵי נֶשֶׁף, יָקוּ לֵאמֹר וְאֵין, וְאֵל יִרְאֶה בְעַפְעָפִי שָׁחַר. כִּי לֹא סָגַר דַּלְתִּי בִטְנִי וַיִּסְתֵּר עֵמֶל מַעֲיָנִי...”

הפסיקה.

עמי, צמרמורת, רגש של אי־נוחות עברו בו:

קללתו של איוב וקודם לכן — “אני רק ממלאת את רצונך, עמי”, והשיחה שהיתה להם בראשיתו של ערב, מלוי בקשותיו של אדם העתיד למות.

נחרד, תפש בנערה, היתה בין ידיה, חמה וטובה.

לא. מקרה הוא.

*

מחוגים מרוחים זרחן שעל גבי לוח חית השעון התוו וזית ישרה, רבע לפני שתיים עשרה.

“את רואה, כרצונך. איזה יופי, איזה הוד, הנה, מימין — העמודים של תחנת השידור הצבאית, לשעבר, בבית־גילה, ממולנו — פרושה העיר. רואה את החומה המתבלטת בלילה? את המכוניות הנוסעות לאורך המלך גירג, לתוך בקעה עלית, בואכה תל־פיות? את בנין הנציב המואר כלו? את מגדלו הרם של בנין הצעירים הנוצ־רים? כמה יפה העיר הזאת, כמה אני אוהב אותה”.

מחוגי השעון היו זזים בעצלנות, סוגרים את הזוית שביניהם.

כרצונך שלפה חפיסה:

“רוצה סוכריה?”

נטל אחת, עגלגלה, דביקה ביותר. בלעה, הציץ בשעונו, השעה היתה חצות. פעמונים החלו מדנדנים ממרח־בי העיר ובנותיה. ינשוף חלף בענפי העצים.

פתע הרגיש שלא בטוב. עשתונו־תיו קהו, הבין את שארע זעק:

“כרצונך, מה עשית?”

הנערה קמה, נערה חצאית, היטיבה שצעה, פנתה לגוסס:

“כרצונך”.

עמי ישב בבית־הקפה לבדו, ופתאום הרגיש בה. הם יצאו לטייל, והנה נוכח עמי כי בקשותיו מתמלאות.

ואז אמר עמי:

“איזה ערב”. נסתכל בירה מלא שמעל, בכוכבים שנזרעו בשמים, בנערה המוחזקת בהיקף זרועו.

“כאלו בקשתי נערת־חלום... ובכי שתי נתמלאה”.

כרצונך גלגלה בבות חומות ברקען הלבן, שאפה אויר לנחיריה, גחכה:

“אתה יודע, עמי, מדוע קראו לי הורי כרצונך? כשנולדתי לא יכלו אבא ואמא לבוא לכלל דעה אחת בענין שמי. ישיבו, דנו ביניהם, לבסוף נתפש־רו — אם אין השם כרצון האם, אם אין השם כרצון האב, יהא השם כרצון — כרצון כל איש ואיש. ואחר — וכאן נתמך קולה, נצטלל, לחש: “נתגלה דבר פלא. כל שאיש בקש בנוכחותי — נתמלא. כשמי — כן אני כרצונך”.

נאלמה, בבות חומות חזרו לנוח בין ריסים מארכים, שניים לבנות נחשפו עם ששאפה אוויר.

המשיכו בהליכתם, והמותן בנדוני־דה הקצוב.

*

עמי לא הגיב, אך פתע פרץ ב־בא־מת? לגלגני, משתחף, מהול רחמים. “כרצונך, את מותק של נערה, אבל ששמך ודאי שאינו כרצונך, וכל שכן אל תנסי לשבק עלי. כבר ברור לי שאין רצון אדם המובע בנוכחותך מת־מלא”.

כרצונך לא ענתה דבר, רק שקצב תנודות מותנה הוחש כעין מעשה פרי־אות, וירך חמה שלה דבקה יותר לירכו של עמי.

*

בהמשכו של ערב נסבה שיחתם על רצון אדם לפני מותו.

עמי הרחיב:

“אם הייתי יודע שאני עתיד למות, רוצה הייתי להספיק פעם אחרונה לקרוא או לשמוע את קללת איוב את יומו, להשקיף על פני ירושלים של לילה ולש־כב עם נערה — ולמות הייתי רוצה — בחצות הלילה”.

בחצות הלילה בדיוק, ברגע שאינו של אתמול ושאינו של מחר, עם צל־צול פעמונים מכנסיות שבעיר, המבש־רים את קצו של יום אחד ואת לידתו של יום אחר.

“כרצונך”. אמרה הנערה.

*

לסימו של ערב עלו לבית הכרם.

*

שכבו צמודים זה לזאת כשהעיר המוארת באלפי אורותיה למרגלותיהם, צפורי לילה מצווחות מאישם, כוכבים טסים במרום ונופלים. עמי הדק אותה אליו, לוחש לאזנה: “נערה, את נהדרת. את עצומה”. והיא:

הבריקו האפירות־ירוקות בחוצפה, בלטיפה, בבקשה.

הקשר נפסק.

הנערה הסיטה את כסאה, קמה ממ־קומה, הזיחה חצאיתה על מתניה, היר־טיבה צורתה — חלפה באצבעותיה בשער חום־כהה מקורזל שלה.

בחוץ, בעיניים מפזזות, בצל צלו של סומק בלחים, לקחה מקומה מיל־עמי.

“שמי — כרצונך”.

עמי נתבלבל:

“מה שמך?”

“כרצונך”.

“אה”, צחק: “שושנה? עדה? נירה? לאה? ראיבנה?”

“לא” — נתחייכה רחבות. “פשוט — כרצונך. זה שמי: כרצונך. אתה יודע: כף—ריש—צדי—ואו—נון—כף”.

“אהה, הבנתי”. עתה היה תמה ביותר.

אחרי פתיחה זו היו שותקים כמה דקות עד שכרצונך פתחה ואמרה:

“בוא נצא. החום מעיק. נסובב בחו־צות. קריר יותר שם”.

*

היו. בחוץ. זרועו של עמי היתה כרוכה סביב מתנה הצרה של כרצונך, שהיתה מתנדנדת קצובות.

צעד אחד קדימה ונדנדו המותן.

צעד נוסף קדימה ונדנדו המותן.

באין דברים ירדו במורדו של רחוב, לעבר ככר הקולנוע, שצבור הצופים, שהיו עתידים להכנס להצגה ראשונה, נצטופף בפניו.

המשיכו לעבר רחובות שקטים יו־תר, ריקים מאדם, המביאים הד־שעיל מאחד הבתים, קולו של ברו מטפף באחת החצרות, וחורים לדממתם.

*

עמי ישב בבית הקפה שבקרן הר־חובות; מסביב היו כמה זוגות משוח־חים ביניהם על ספל קפה, כוס מיץ תפוזים, גביע גלידה.

עמי היה יושב בודד עם ספל הקפה, המכוסה קצפת, שלו, בוחש את הסו־כר שבקרעו־הכוס, מקשיב באוזן אחת לטרטורי המארש הצבאי שבקע־מתבת הרדיו שבתחתית בית הקפה, משקיף חוצה אל עבר הרחוב ההומה מאדם, שמכוניות מהדורות החליקו עליו חרישית. פיגום בנין שעמד בבנייתו, הסיל צלו, שבא מעמודי פנסי רחוב שבקרוב, משונה, מעוקם ושבור כמס־גרות וסולמות הספסנים שעליו, לפניו.

עצי מחט של חזית הבנין היו משמיעים מדי פעם, מפריעים את שאון הרחוב, קולות הקשה מתכתים — עדות לאצטרובלים המתבקעים בין הענפים.

מכונת כתיבה ממשרד שבאחת הקו־מות מעל לבית הקפה הודיעה בתחקוק עצבני על פקיד המאחר שבת.

יללות חתול וזעקות חתולה, מאחת החצרות, בישרו את התחלת הליל.

אורות ניאון שבמעלה ברחוב היו מהבהבים ומבריקים בזום חשמלי שב־הם:

קפה־בר־מסעדה. קפה־בר־מסעדה.

אוטובוסים עם מנועי דיזל, מכונות משא בעלות בלמי אוויר, שעברו כח־ריקה באחד הרחובות הקרובים, שיו־חד עם הכלב, הצולע על רגלו הר־ביעית, שנכנס לבית הקפה, רטוב שער־ושמוט אוזנים, מנבח צרודות ומטלטל זנבו, השלמה לתמנות הנורות שבצער־הם.

*

כשחזר בו עמי מסקירת סביבתו ראה נערה יושבת מולו.

מדור ההגדרות שבמחו קבע, מייד — ללא מחשבה שנייה: נערת משול־שים.

פנים שלה היו משולשים: מצח רחב, לחיים משוכות אל סנטר צר, גוף שלה היה מורכב שני משול־שים, אחד על גבי השני: כתפיים רח־בות, אתלטיטות כמעט, שנסתיימו במי־תן צרה ביותר ואחר ירכיים עבות כל־שהוא שנתחדדו לעבר הקרסוליים.

היתה נתונה בחולצת ספורט מל־בינה, צחורה ביותר, שהבליטה גורתה ובחצאית חום־בהירה, רחבה.

מתחת לגבות נאות וריסים ארוכים שוטט מבט עינים שבבותיהן חומות מכל־חום.

*

עמי פתח את מכשיר הקשר. עיניים אפורות־ירוקות שלו החלו משדרות:

“הלו נערה. הלו נערה”.

עיניים חומות ענו, מוטרדות כמעט:

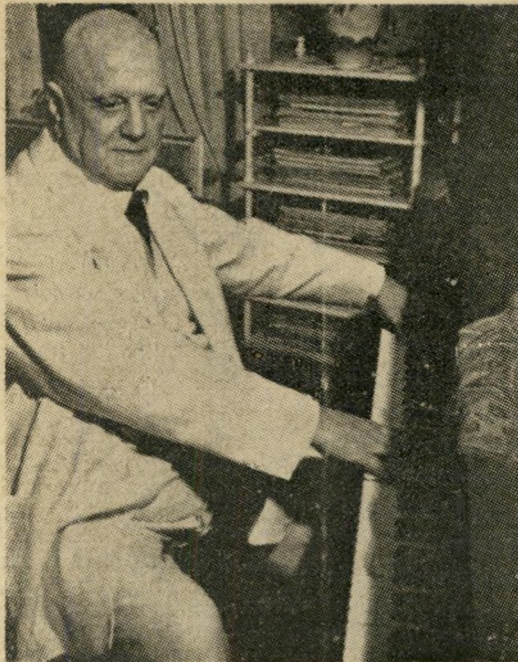
“מה אתה רוצה? מה אתה רוצה?”

“להכיר אותך. להכיר אותך”.

ועל כך הדגיש הקומפוזיטור: "כמו שאני אומר, אף סנט אחד לא קיבלתי".

עקב הפרסים הסנסציוני של המבקר האמריקאי נתעוררה דעת הקהל (כלומר של הנוגעים בדבר) שישנה במשך מח צית מאה שנים. באו והסבירו, כי

הקומפוזיטור סיביליוס
שלחו לו סיגרים.

סנט אחד? חזר על דבריו העתונאי, יצירותיו של סיביליוס יצאו לאור ע"י הוצאה שמרובה היה בגרמניה וכיום אין לה יורשים, ועוד נימוקים כאלה הבאים לנמק באופן חוקי משום מה אפשר לנגן את יצירותיו של סיביליוס מבלי לשלם לו פרסומה.

יהנסבורג מול תל-אביב

כי משהו אינו בסדר בארצנו ביחס לאמן המקומי, בזה כבר אין להטיל ספק. ממקום זה כתבנו על הקומפוזיטור סטובצ'בסקי, שיצירתו החדשה עזר מיד להשמע בנגינת בכורה בשווייץ (העולם הזה" 661). ואשר את אחת מיצירותיו לא הושמעה בפסטיבל למי? סיקה יהודית (על אף העובדה, כי לפי ניגון אחד מחלוציה הראשונים של ה"מוסיקה היהודית).

אברהם דאוס, הקומפוזיטור, כותב לנו: "..... רבים מבין הקומפוזיטורים הישראליים התאשו מגישתם של המוסדות המוסיקליים כאן ומוסיקאים רבים את יצירותיהם לחו"ל. האגדה שלי, למשל, נכתבה לפני 14 שנה, ומאו בוצעה בהזדמנויות שונות, מהן חמש פעמים ברדיו, אולם לנגינת הבכורה שלה בארץ זכתה רק לפני חודשיים (באחד הקונצרטים של תזמורת "קול ישראל") זמן מה אחר נגינה פומבית ע"י התזמורת הסימפונית ב"יהנסבורג". יצירה אחרת שלי, "דיב ריטמוס", לכלי נשיפה מסרתי ישר לשטוקהולם גם מבלי לנסות לבצע בארץ. וזה על סמך הנסיון שכבר יש לי".

.....מזלולים כאן בערכנו, בעוד שבי ארצות אחרות מעריכים אותנו הרבה יותר... אותו הדין במבצעים מקומיים. כל מבצע מקומי נחשב כזו ידי המוכר דות המוסיקליים כאן לנחות דרגה לעד מת אלה הבאים אלינו מחו"ל. והרי ידוע כי כמה מבין אמינינו (פרטוש, זינגר, טאוברה) הצליחו מאד בארצות שונות אחרות".

מוסיקה ודולרים

מבודד מן העולם, באחוזות השקטה שליד הסיביליוס, מתגורר לו סיביליוס, הקומפוזיטור בן ה-85, כששמו מתנוסס כיום לתפארת ברשמת גדולי המאה. מולדתו — פינלנד — מעריצה אותו כשם שעוד לא העיריץ עם את הקומפוזיטור הלאומי שלו (מלבד אולי ורדי האיסלקי) ואין הוא מעניק לעולם אף יצירה מוסיקלית אחת מזה למעלה מעשר שנים.

כל אשר רצה עד כה סיביליוס מירדיו ומעריציו שב"אמריקה הוא שישלחו לו סיגרים טובים (והם שולחים לו קופסאות בתמידות). והנה אירע דבר סנסציוני: לפני שבועות מספר גילה אולין דאונס, מבקר המוסיקלי הדגול של ה"ניו יורק טיימס", כי אמריקה (ארץ הדימוקרטית והאפילונית הבלתי-מוגדרת) לא שילמה לסיביליוס אף סנט אחד בעבור ביצוע יצירותיו במשך 50 השנים האחרונות, וזה משום שהקומפוזיטור, שזיכריו תיו אינן יורדות מהפרסומה של כל תזמורת העולם, וכלל לא ידע כיצד להבטיח את זכויותיו, וכלל לא דאג לכך. תחילה לא שם גם לב לדבר, "מה חסר לי?" היה אומר, ומי שיד להתיר את הנגינה. "העיקר זה המוסיקה".

ואולם לפני שלש שנים, עקב עצייתם של ידידיו, פנה סיביליוס במכתב לאגודת הקומפוזיטורים והאמנים בא"י, ריקה, המייצגת את שאלת הזכויות, ובו בקשה שישלמו לו בעבור זכות הביצוע מאז 1945. על יתר 45 שנים הוא, סיביליוס, מותר... מתוך אדיבות וענותנות האופייניים לאדם גדול מסביב הקומפוזיטור כי עתה, מאחר שמלאו לו כבר 85, עליו לחשוב על יורשיו, והיה רוצה להשאיר להם רכוש. "כידוע" — כתב הקומפוזיטור — "משלמים בכל העולם למחבר בעד ביצוע יצירותיו... אהיה אסיר תודה לכם מאד מאד אם תעבירו אלי את המגיע לי".

ובמשך שלש שנים לא מצאו האמריקאים לנכון להשיב למכתבו של סיביליוס, אחד מגדולי הרוח של המאה. זאת ועוד: הסכומים המגיעים לקומפוזיטור (ואשר לא שולמו לו) מגיעים, כפי שחישב זאת דאונס, לסכום עצום. האמריקאים הדימוקרטיים (המנגירים ו"המנהלים") שידעו להתעשר על חשבונם של הפיני הגדול ו"מכרו" את פרי רוחו להמוני העם במשך עשרות שנים — שוחרי התרבות הללו לא השיבו כלל למכתבו של סיביליוס.

כדרך עבודתו הרצינית במשך עשרות שנים, לא הסתפק אולין דאונס בשמועות. הוא ביקש מסופר העתון בפינלנד לבקר אצל הקומפוזיטור, ואמנם הלך אותו סופר לביתו של סיביליוס, רשם את דבריו באופן סטנוגרפי והעבירם לנוי וירק. "לא ידעתי כלל את המסתורין של הסינדרים הפיננסיים הללו" — אמר לו סיביליוס — "ומדוע זה לא אמר לי איש אף פעם אחת כיצד לסדר את זה? הם עשו ממני הון, ולי לא נתנו אף סנט אחד". אף

האופרה הישראלית

הצגות בכורה

תל אביב בית הבימה המאיר

יום שלישי 8.8, בשעה 9
יום שלישי 15.8, בשעה 9

ירושלים

יום רביעי 9.8, בשעה 9

כפר סבא בית הפועלים

יום רביעי 16.8, בשעה 9

התזמורת

אופרה-באלט

מאת ר. רביקוב

המנצח: ז. פרידלנדר

כרטיסים:

תל-אביב — ביילי, אלנבי 67, טל' 5018
ירושלים — משרד כהנא.
כפר סבא — משרד הקולנוע.

תיאטרון לר-לה-לו

הצגות מיוחדות

בהשתתפות הזמר הפזמונאי הידוע, כוכב הרדיו והטלוויזיה האורח

זיאו פוד

בתכניתו החדשה

בלות תזמורת ג'ז מוגדלת

יום ה' 3.8 "בית הפועלים", כפר-סבא בשעה 9
מוצ"ש 5.8 "אהל שם", תל-אביב
יום ג' 8.8 "אהל שם", תל-אביב
יום ד' 9.8 קרית מוצקין
יום ה' 10.8 חולון
כרטיסים להשיג: משרד תיאטרון מ. ולין, רחוב בן יהודה 1 ובערב ההצגה בקופסה.

תיאטרון קאמרי

יום ה' 3.8 "הילולת רפאים", ת"א
יום ה' 3.8 "רביזור" בית-העם קרית-תיים
מוצ"ש 5.8 "רביזור" ת"א
מוצ"ש 5.8 "הילולת רפאים" ת"א
אמפיתיאטרון
יום א' 6.8 "רביזור" ת"א
יום א' 6.8 "הילולת רפאים" ת"א
אמפיתיאטרון
יום ב' 7.8 "הילולת רפאים" ת"א
יום ב' 7.8 "רביזור" אולם "חוף" חדרה
יום ג' 8.8 "הילולת רפאים" ת"א
יום ד' 9.8 "רביזור" ת"א
רחובות
יום ד' 9.8 "רביזור" מגרבי, ת"א
יום ד' 9.8 "הילולת רפאים" ת"א
אסתר
נתינה
התחלת ההצגות הרגילות בשעה 8.30

קולנוע

תל-אביב

אופיר — כל מספר עלול לזכות (2), אורלין — לקראת הסרט "על כנפי הדחף" בהשתתפות המפרי ביגרס, אלינור פרקד, רימונד מייס

אסתר — טייסת קרב (2)
מגדלור — הפרש השחור.

חיפה

אורה — בת הרכילות
ארמון — קופקנה

כמה דברים מעורר מדור-התשבץ

מספר רב של המכתבים למערכת כיון אלי. אין ביכולתי לענות לכל אחד מהמכתבים לחוה, ואשתדל בזה לי ענית על עקרי הדברים.
(א) תודתי ותודת "העולם הזה" נתונה בזה לכל המציעים הצעות לשיפור המדור. כל הצעה נבחנה, ובמדת האפשר קוימה או תתקיים.
(ב) אין ביכולתנו לקבל תשבצים מקוראנו. רצוננו היה, מתחילה, לעשות זאת: אבל התברר כי חרף מאמציהם ואים של קוראנו (ויש מהם אשר שלהי תשבצים לתפארת) גורם כל תשבץ מן החוץ עבודה כפולה לעזרינו הטכניים, ואחרי כל זאת צפוי הוא לסכנות רבות של שגיאות בכל דרכו (צייר, מעתיק, מגלף, סדר, מעמד, מגיה ראשון, שני וכן הלאה עד למפיק).
(ג) יתר על כן, מספר פותרי התשבצים רב הוא מכפי שנתן לשער. עורר מדור זה הימר עם חברי המערכת כי יכול הוא להחזיר רעיון בצבור בתשבץ בציו ביתר קלות מאשר הם במאמריהם. ענתי לא מרשה לי לספר לכם מי זכה בהימור, נמצא כי מבחינה רעיונית צומד התשבץ בעמדת מפתח מסוכנת, ולא נוכל להפקירו. עתה נתון הוא בידים נאמנות, כה נאמנות עד כי משיחים עלי בשבע עינים (ביחוד אותו עורך אחראי, האורב לכל צעד מצדו).
(ד) יש הרוצים תשבצים קשים, ויש הרוצים קלים. מכיון שלא נוכל לתת יותר מאחד בכל גליון, נשתדל לגוון את קשיו.
(ה) נמצאו מתריעים על כי בקשנו את תהרון התשבץ הענק על צמוד "העולם הזה", נשתדל למנוע קלקול הגליון להבא.
(ו) יש הרוצים כי נפרסם את כל שמות הפותרים. זאת נעשה ברצון אחרי שיתירו לנו השלטונות להגדיל את הגליון. בתוך 20 עמודיו יהיה זה בזכו מקום. האין זאת?

הבימה

יום ה' 3.8 "ארבעת העיקשים" ב"ר בערב באולם "ציון" ירושלים
מוצ"ש 5.8 "ארבעת העיקשים" תל-אביב
יום א' 6.8 "ארבעת העיקשים" תל-אביב
יום ב' 7.8 "הלום ליד קיץ", ת"א
יום ג' 8.8 "הלום ליד קיץ", יגור
יום ד' 9.8 "האס" תל-אביב
התחלת ההצגות הרגילות בשעה 8.30

א לה ל

תיאטרון פועלי ישראל

יום ה' 3.8 אינקובטור על הסדע הצגה חגיגית לפתיחת בית הפועלים אמפיתיאטרון
יום ו' 4.8 "נשף אהל"

חיפה

מוצ"ש 5.8 "המכשפה" תל אביב

העולם אינו יכול לחכות

מאת מוריס דקר
עברית: מנשה לוין
הבמאי: פ. לובה
הצייר: ד"ר פ. לוי
התחלת ההצגות הרגילות בשעה 8.30

המסאמא

בעני המיניסטר

יום ה' 3.8
מוצ"ש 5.8
יום ג' 9.8
יום ד' 9.8
ראשון-לציון
התחלת ההצגות הרגילות בשעה 8.30 בערב

כתובת המערכת והנהלה: תל-אביב, סל' 4414, תד. 136 / האחראי: מידו שיף / העורך: אורי אבנרי / המו"לים: אברהם גורדון ושולם כהן / דפוס מ. שהם, תל-אביב, רחוב סין 6, טל' 2239 / גלושפות: צינור-נרפיה "אויסי-ישראלית" בע"מ / ההסעה: דוד טופל ובניו.

בשעה טובה

בשעה טובה, אם לא מוצלחת (ה') אולם היה ריק למחצה) נפתח בשבוע שעבר, "מועדון הסרט הטוב" בקולנוע "אסתר" בתל-אביב.

מועדוני סרט אינם מוסדות חדשים בעולם. המועדון הראשון נוסד בפאריס בשנת 1927 כדי להערים על הצניזורה שלא הרשתה את הצגת "אנית המלחמה פוטיומקין", הסרט הסובייטי הידוע של אייזנשטיין. כמוסד סגור לא היתה לצנזורה שליטה על פעולות המועדון והסרט הוצג לחברים באין מפריע.

בישראל התהפכו היוצרות: הצנזורה עצמה הקדימה תרופה למכה ויסדה עתה מועדון כזה (אחרי שמועדון דומה, שנוסד לפני כמה שנים ע"י האנגלי-הנוצרי-הציוני הרברט הורד מת מוות טבעי). בראש היוזמים של המועדון החדש בולטים שני צנזורים מדופלמים: ה"קלינוב וקיסלוב".

חבל שמארגני ההצגה הראשונה שכחו לדאוג למיקרופון, ושני הנואמים נאלצו להשתמש בכפות ידיהם כמגבירי קול כדי שקולם יגיע לקהל.

יש לברך על יסוד מועדון כזה — בתנאי שימלא באמת את תפקידו — היינו, לתת לקהל מצומצם של אינטימם את ההזדמנות לראות סרטים שי אינם מתאימים לטעם ההמונים ומשום כך אינם מוצגים בהצגות רגילות. ואמנם, הסרט הראשון שהוצג במועדון היה סרט-סופת גדול: "יום הזעם" (ראה למטה).

הדת והקולנוע

בישיבת עיריית ירושלים השבוע הכריז ראש העיר דניאל אוסטר בנישימה אחת מלחמה בנטריות קתא ובהצגות קולנוע פרטיות בשבתות ובימים טובים.

"יום הזעם"

"יום הזעם", סרטו האחרון של קארל דרייאר, הבמאי הדאני הגדול, הוא יצירה קולנועית גדולה; סרט מופת מובן הק, אסתטי, עמוק, פשוט, אנושי עד כדי נאיביות. בעל טכניקה בטוחה. זאת הסיבה שרק אחוז אפסי כמעט מבין מבקרי-הקולנוע בארץ (ובעולם) יזכה לראותו.

"יום הזעם" מחזיר אותנו לדאגיה של המאה השבע-עשרה, עת ציד מכשפות ושריפתן היו מעשים בכל יום. אבשלום הוא כהן פרוטסטנטי זקן שנשא לאשה את אנה, אשה צעירה ממנו בשנים רבות. אבשלום הציל מן הכבשן את חמותו, שנאשמה לפני שנים

בכישוף. עתה הוא חי באושר בחברת אמו הזקנה ואשתו הצעירה.

אולם אשור אינו מאריך ימים. המכשפה של הכפר, רדופת ההמון, מתחבאה בבית הכוהן. לפני שההמון משיג אותה, היא מספרת לאנה שאמה היתה מכשפה שהכוהן הזקן הציל אותה מן הכבשן, כדי לזכות בה, באנה.

בית הדין הדת, לאחר שהשיג, הורדות לעינויים קשים, "וידוי" מאת המכשפה, דן אותה למוות. לפני מותה היא מקללת את כל הנוכחים ועולה באש המוקד בעוד מקהלת ילדים מזמרת את התפילה "יום הזעם".

בינתיים חוזר ה"בית" מארסין, בנו של הכוהן מנשר אים קודמים. הוא מתאהב באנה, אמו החורגת. אנה רצתה בבואו של מארסין והוא בא אליה. אנה רוצה במותו של בעלה והוא מת. היא מתחילה להאמין בכוח הכישוף שלה, וכאשר מאהבה נוטש אותה לפי גימטתו של אביו, היא מודה שהיא אמנם מכשפה.

סיפור המעשה הזה, היפה כשלעצמו, הופך, הודות למשחק האיטי, התיאטרוני, הודות ל"צילומים הנפלאים בשחור לבן, לתאוריה היודעת להבליט את רגשותיהם של השחקנים, והודות לבימוי הבטוח והאובייקטיבי של דרייאר, לסרט בעל רמה אסתטית גבוהה לאין ערוך מזו שהורגנו אליה.

אורכן הגדול של התמונות והקצב האיטי מאד של העריכה עוזרים לעשות את הסרט לאחד לא-עממי, אך כאן גם נעוצה מקוריותו.

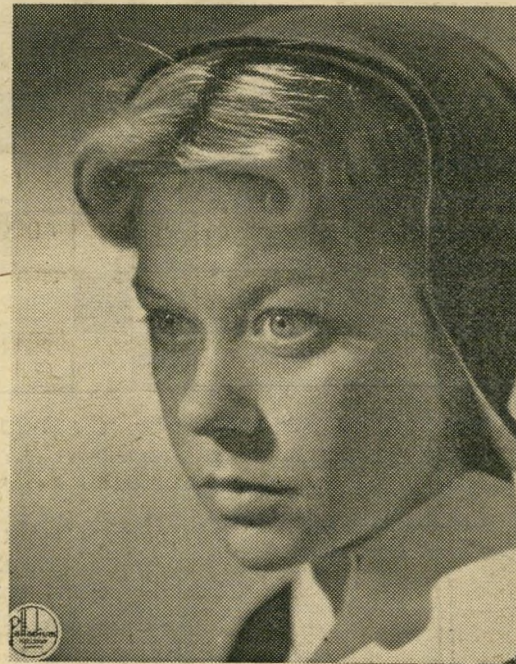
"כהתנדב עם"

זהו שמו של יומן "כרמל" מס. נ' והוא הוכן מטעם משרד הבטחון לפי תסריט מאת עמנואל הרוסי.

יומן "כרמל" כבר אינו יכול להפיתיע איש בחוסר טעם, אולם הפעם מוגש

משהו המתימר להיות סרט עובדתי המבוסס על תסריט "רציני", סרט שיש בו אפילו רגעים של משחק וליחוי קולי-ני. בקיצור, זהו סרט שיש לדרוש ממנו קצת יותר מן הרמה הירודה הרגילה של יומן כרמל.

אולם מה שמתגלה על הבד הוא צירוף לא מוצלח של תמונות אקראיות, מהן אחדות טובות (לא מעשה ידי של כרמל, קטעי משחק מגוחכים, תמונות של התפוצצויות מלוות בקרישיות גונג והרצאה מפיו של קריין מיושן. משרד הבטחון יאלץ לאחזו באמצעים חריפים מסרטי-תעמולה כאלה כדי להעביר בהצלחה את גיוס המיוזמים.

ליובט מובין (יום הזעם)

מכשפה יפה

"אדם וצלו"

בשנת 1935 ביים ג'ון פורד קומדיה עם אדוארד גי. רובינסון וג'ון ארתור בשם "כל העיר מדברת". מעשה בגאנגסטר, אויב העם מספר אחד שהוא יכול להשתמש באותו בן-דמות לתועלתו שלו ומנצל עובדה זו. בסופו של דבר מתאזר הפקיד עזו והורג את אויב העם.

התפקיד הכפול הזה הלם שחקן וירטואוז כרובינסון, כשם שהיה הולם כל שחקן וירטואוז, למשל: לוואי זיובה. כן, מדוע לא לוואי זיובה? שאל לוואי זיובה את עצמו כאשר הציעו לו לשחק בסרט צרפתי המבוסס על זה של

פורד. "באדם וצלו" יש למצוא את העלילה של "כל העיר מדברת", אך לא את הבימוי הנקי של פורד. כנגד זה, בעוד שרובינסון שיחק בתפקיד כפול זיובה מרבה תפקידים: הגאנגסטר סטר, באדם וצלו" מופיע במ-קומות שונים באיפורים שונים. זוהי הזדמנות מצוינת לזיובה להפגין את כוח המשחקי, והוא עושה זאת בהצלחה רבה, על חשבון שחקני המשנה. אולם הסרט אינו יותר משעשוע קל וקל ערך.

"כל מספר עלול לזכות"

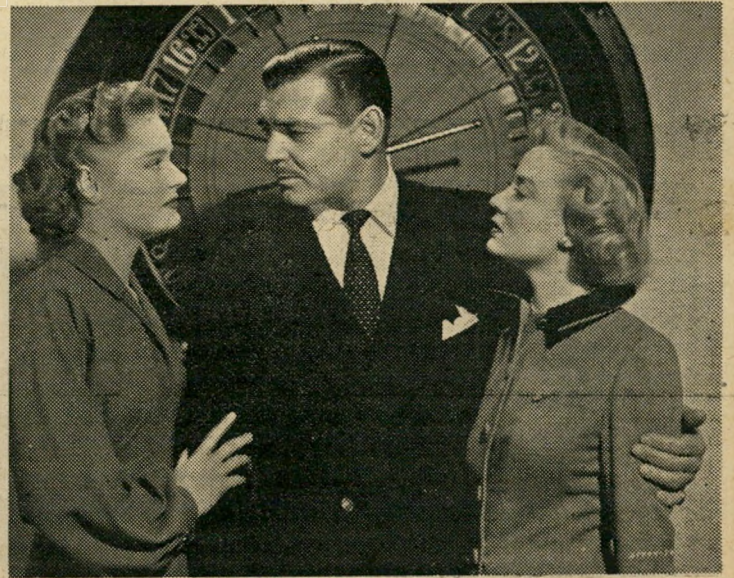
קלאריק גיביל הוא אדם נחמד. נשים רבות מתאהבות בו, גברים רבים מעריצים אותו. יש לו לב של זהב, יש לו לב חולה. הוא אוהב את אשתו. הוא מוכן לעשות הכל למען בנו. הוא יודע שגיסו גונב ממנו כסף בשיטתיות ומעלים עין מזה. הוא עשוי לבלי חת. הוא בעל קאזינו של משחקי-גורל. לא-חר שתי התקפות לב ומספר גדול של הרפתקאות אחרות, הוא מוותר על ה-מוסד ויוצא לפנסיה.

איש אינו רוצה לקבוע שקלפן מקצועי חייב להיות פרוץ לא נעים, או-לם בהשוואה לכל הסוככים אותו, גיביל הוא מלאך משמים. יש מדה גדושה של אי-מוסריות בולטת בסרט הזה, ודווקא משום שהוא מנסה להראות לנו את הגיבור הראשי כאדם העוסק במקצוע מוסרי בהחלט.

זה זמן רב שלא התקבץ בסרט אחד מספר כה רב של אנשים שבורים, אומרים ללים ומכוערים. ואם כי שחקנים כמו: גונדל קוריי, אודרי טוטר, פראנק מורגאן, לואיס סטון ומרגריט רמבו מופיעים בו, אין הוא אלא למטה מבינוני, משום שבסיסו רעוע: עלילה טפשית ותסריט גרוע ומשום שכל הדגש על גיביל עצימו, העושה מאמצים נואשים אך נואלים להציל את הסרט.

סרטי השבוע

"סליחה, טעות במספר" (אה"ב) — אשה נכה (ברברה סטאני וויק) שומעת במקרה שיחה בטלפון בין שני אנשים. האחד מוסר לחברו הוראות לרצוח אשה נכה באותו לילה. לאט לאט מתחזר לה שהנרצחת היא — עצמה. "לה בזה" (איטליה) — העלילה הידועה של האופירה על מגש חדש. נושא נצחי זה הוסרט לפני שנים רבות והוצג בשעתו בשפה הגרמנית. חבי "קולומביה" הסריטה כעת את הסרט בשפה האנגלית. גם ה-פעם מזמרים את המוסיקה של פוצ'יני יאן קיפורה ומרתה אגרט. "אי שם באירופה" (הונגריה) — ילדי אירופה הדויה, יתומי מלחמה, תועים בדרכים עד אשר הממשלה ארספת אותם ומשכנת אותם על חשבונה. מעין מהדורה הונגרית של "הדרך לחיים".

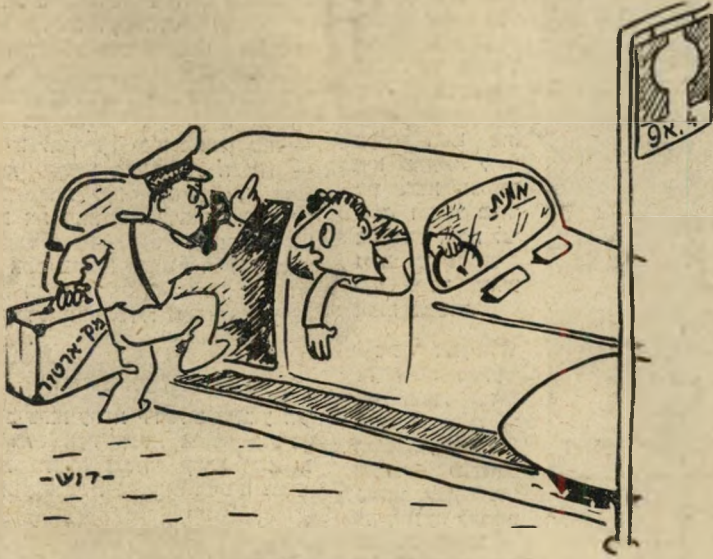
הואי זיובה (אדם וצלו)
גאנגסטר מוצלחאודרי טוטר, קזרק גייבל, אלקסיס סמיט
קולנוע מוסרי

		7		6	5	4		3	2	1
12		11				10			9	8
		15						14		13
						17		16		
22		21						20	19	18
				26	25			24	23	
	31		30			29				28
				34				33		32
					36				35	
	41		40					39		38
		44		43						42
								45		

- (3) שמואל ארליך, רחוב ברדיצ'בסקי 23, ת"א —
 חמור השביעי לנתן אלטרמן
 (4) יוזק שמואל, שייך מוניס, רחוב ח' מס' 11א' —
 הצד השני של המטבע לאורי אבנרי.
 (5) צפירני, רחוב נחמני 1, ת"א — הצד השני של המטבע לא. אבנרי.
 הביטוי של תמרוקים זכו:
 (6) גירי רחל, רחוב פנורמה 18, חיפה
 (7) דייך רפאל, רחוב הרב קוק 35, תל-אביב
 (8) מגד יצחק, רחוב ברושטין 12, ת"א.
 (9) נירדק צפורה, רחוב גרץ 8, תל-אביב.
 (10) נונה אחיה, רחוב בן-יהודה 208, תל-אביב.
 (11) גוטמן רבקה, רחוב מגדל 31, תל-אביב.
 (12) זלצר צפורה, רחוב ארלוזורוב 61, רמת-גן.

תשבץ מס' 27

- (1) רות פינגר, ק/153079, ד. צ. 619, צ. ה. ל. —
 בשדות פלשת 1948 לא. אבנרי.
 (2) זמן גורביץ, משמרות פרדס-חנה —
 עלילות פלמה תש"א—תש"ז לפלמחאי.
 (3) צבי קיבוני, רמת גן, ת. ד. 134 — הרחק ממוסקבה לו. אזיבי.

"רצפון, בבקשה!"

העולם הזה צוחק

חות שלכם, עתיד העסק שלכם לפשוט את הרגל.
 נתן פדוצקי, ת"א
 קבצן: אולי יש לך שילינג בשביל ספל קפה?
 טטודנט: לא, אבל אין דבר, אסתי דר גם בלי זה.

משה קשטן, ת"א
 ממקור מוסמן נודע לנו כי שר הקיצוב יחלק בין חברי הכנסת תלושים המזכים אותם בשני גידופים וקללה אחת לכל ישיבה.
 משה שרם, ת"א

בפרט של לירה אחת וזכה בעל הב' דיחה הנדפסת ראשונה במדור. בניתוח יש לשלוח לת. ד. 136, ת"א.

שכור הלך ברחוב ונתקל בעמוד חשמל. ביקש השיכור סליחה, והמשיך בדרכו, עד שנתקל בעמוד שני. ביקש סליחה, והמשיך ללכת, עד שנתקל בע' מוד חשמל שלישי.
 "מה זה?" אמר השיכור, "הפגנה של עמודי חשמל?"
 מתתיהו אשכנזי, ת"א
 המורה: "הסבר לי מנין בא הטל?"
 התלמיד: "הארץ מסתובבת כל כך חזק, שהיא מניעה".
 נח שמרן, רמלה
 נער שהתחיל אותו יום לעבוד כש' ליח במשרד נשלח למשרד ממשלתי. שם הכירוהו לחכות זמן רב. פקעה סבלנותו, והוא אמר לפקידים: "שמ' עו, חברה, אם כך אתם מתיחסים ללקו"

מאונך: (1) שביל צר; (2) תנור קיר; (3) מעתיק משפה לשפה; (4) אבר בגוף; (5) ארץ העומדת במרכז החדשות; (6) בתיקול; (7) מין עוף; (8) אדון; (9) אמצע; (10) מיסודות העולם; (11) מלך מגבורי הומרוס; (12) אבי החתן או הכלה; (13) כלי מכוסה לסגן בו; (14) מהשכונות הראשונות של תל-אביב; (15) כלי מתכת להגשת מים; (16) תבואה; (17) מעלה; (18) מלת תנאי; (19) מקום לדריכת הענבים; (20) נרו יאיר (ר"ת); (21) אספה; (22) שנים עשר; (23) מוחלט וברור; (24) דמות; (25) גוף.

פתרון תשבץ מס. 28

מאונך: (1) בר; (2) בלן; (3) רם; (4) טליח; (5) פג; (6) קצה; (7) חק' לאי; (8) מפנה; (9) המרה; (10) מגיפה; (11) דמן; (12) בכור שטרית; (13) חן; (14) פטרון; (15) סף; (16) שארית; (17) בויחה; (18) רק; (19) תרשיש; (20) שר; (21) זהב; (22) נטל; (23) סתת; (24) ח; (25) שר; (26) שרטר; (27) חל; (28) טל; (29) פלישה; (30) פסדה; (31) יצרן; (32) להב; (33) הגה; (34) מרד; (35) הון; (36) רו; (37) מי; (38) 63.

מאונך: (1) ברט; (2) קרה; (3) כלי מלה; (4) מגד; (5) עץ; (6) פן; (7) חם; (8) מק; (9) חולון; (10) רעיון; (11) הוכחה; (12) פטיש; (13) יון; (14) בהרת; (15) שטף; (16) אז; (17) גז; (18) קרס; (19) כר; (20) שר המשפטים; (21) שר; (22) רוח; (23) יב; (24) לח; (25) שית; (26) נחשת; (27) חרט; (28) להטוט; (29) פפירה; (30) דם; (31) 56; (32) גל; (33) ברו; (34) הרמון; (35) הבה; (36) 64 דין.

פרסים לפותר תשבצים

תשבץ ענק (מס' 26):

- (1) יחיאל הרק, משמרות פרס חנה, ת.ד. 4 האנציקלופדיה העברית, כרך א.
 (2) ישראל האן, רח' אלקושי 4, ת"א. חמור השביעי לנתן אלטרמן.

